

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

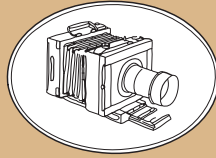
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OBJEKTIV

Nr. 148

September 2016

LE VERASCOPE F.40
VOIT COMME
VOS YEUX

IL CONCRÉTISE LES DERNIERS PROGRES EN PHOTOGRAPHIE
ETAB. J. RICHARD 25 RUE MELINGUE PARIS TEL. BOT. 88-80

Dansk Fotohistorisk Selskab

PÅ GRÅBRØDRE TORV LIGGER DANMARKS ENESTE ALTERNATIVE FOTOBUTIK: ONE OF MANY CAMERAS

VI KØBER, BYTTER OG SÆLGER NYT OG BRUGT FOTOUDSTYR, FRA KLEINBILD TIL STORFORMAT

– OGSÅ GERNE SAMLINGER ...OG SÅ GØR VI EN DYD UD AF IKKE AT TAGE RØVEN PÅ VORES KUNDER!

VI HAR EGEN REPERATØR & TILBYDER FILMSCANNINGER PÅ VORES HASSELBLAD IMACON SCANNER.

ANDREAS – EKSPERT I MAMIYA, HASSELBLAD, CONTAX & LEICA

SUNE – EKSPERT I KODAK, PENTAX, OLYMPUS, ROLLEI & SONY

KENNETH – REPERATØR & NIKON-EKSPERT

THEIS – EKSPERT I CANON, MAMIYA, LEICA & DIGITAL EFTERBEHANDLING

BJARKE – EKSPERT I STORFORMAT, VIDEO & DIGI MELLEMLFORMAT & LEICA

ANTON – EKSPERT I FILM, ALTERNATIVE FORMATER, LINHOF & LEICA

JESPER – EKSPERT I PENTAX, TYSK CONTAX & FUJIX

EFTERLYSNING: VI MANGLER ROLLEIFLEX TLR, CONTAX YASHICA OPTIKKER,
LEICA OPTIKKER, GAMLE MESSINGOPTIKKER, HASSELBLAD XPAN & SWC
KAMERAER, LYSSTÆRKE OBJEKTIVER, RUSSERGLAS MM.

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG – FREDAG FRA 1200–1800 & LØRDAG FRA 1000–1700
ONE OF MANY CAMERAS · GRÅBRØDRE TORV 4 · 1154 KØBENHAVN K · TLF 3514 7258
WWW.ONEOFMANYCAMERAS.COM · WWW.FACEBOOK.COM/ONEOFMANYCAMERAS
EMAIL: CONTACT@ONEOFMANYCAMERAS.COM

Indhold

5

Paul Lachaize

François Marchetti og Klaus-Eckard Riess

11

Danske Anna imponerede med fine foto i Island

Lennart Weber, Eva Schiøth og Hörður Geirsson

16

På slægtsforskning i min kameravitrine

Klaus-Eckard Riess

21

Glem ikke de smukke fotografiske postkort

Lennart Weber

26

Stereoregistranten

Andreas Trier Mørch

28

Museum für historische 3D- und Aktphotographie

Andreas Trier Mørch

32

PAKO

Hans Elfelt Bonnesen

36

Billedgruppen

Gerhard Ryding

38

Bog & Udstillingsomtale

Svend Erik Jeppesen

43

Medlemsorientering

Svend Erik Jeppesen

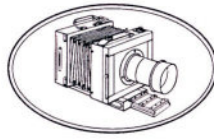
51

Anvisningssalg

Leif Germann Jensen

Forside

Reklame for Verascope

Paul Lachaize

Paul Lachaize

En genial selfmade man

François Marchetti og Klaus-Eckard Riess

Frankrig, som vi kan takke for at have frembragt fotografiens pionerer Niépce, Daguerre og brødrene Lumière, har også fostret den hos os ukendte men ret så opfindsomme kamerakonstruktør Paul Lachaize. Selv om hans frembringelser ikke kan kaldes epokegørende, så har de været opsigtsvækkende og er interessante at beskæftige sig med.

Til at begynde med skal vi dog vide lidt om hans biografi. Paul Lachaize blev født den 14. oktober 1914 i Lyon som anden søn i en ikke videre velhavende middelstandsfamilie. Allerede tidligt viser sig hans flair for mekanik. Som otteårig giver han sig til at skille familiens ure ad, og det lykkes ham tilmed at få samlet dem igen!

Paul Lachaize med sin første automobil.

I en alder af ti år angribes han første gang af en meget voldsom migræne, en svær lidelse, som kommer til at plage ham resten af livet. Den bevirker at han må droppe ud af uddannelser, bliver årsag til afbrydelser af arbejdsforhold og invaliderer ham til allersidst. Paul Lachaize indskrives på den fine og anerkendte "Ecole Technique La Salle" i Lyon, men migrænen forhindrer ham til sidst i at stille op til afgangsprøven. Han fortsætter dog på aftenkursus og opnår svendebrevet som mekaniker, hvilket til gengæld afskærer ham fremover fra en løn på ingeniørniveau, som svarer til hans kunnen og viden. Han ansættes i firmaet Coindre, hvor han bliver fortrolig med reparation af fotoapparater. Allerede i 1932 køber han sin første bil for at kunne køre sin syge mor til diverse kursteder, og i 1933 starter han sin egen virksomhed som mekaniker i Lyon. Her præsterer han sin første opfindelse (1937), som er en relativ lille og handy projektor til den dengang populære 9,5mm smalfilm. Han døber fremviseren Ciné-Poche, men desværre kommer den ikke til at gå i produktion.

Le Ciné-Poche, den første opfindelse.

1938 er et ulykkesår for Paul Lachaize. Kort efter at han har lukket sit værksted og er blevet ansat hos firmaet Charvet, sender et forfærdeligt motorcykeluheld ham otte måneder på hospitalet. Hans mange benbrud bevirker, at han kommer til at halte resten af livet.

Hos Charvet udvikler han forskelligt fototilbehør, og det er meget sandsynligt, at han allerede dér får idéerne til det udstyr, som han med succes senere vil fremstille i egen regi.

September 1941 grundlægger Paul Lachaize nemlig sin egen virksomhed med navnet MECILA, *MÉcanique-CInèphoto-LAchaize*. Til at starte med klarer firmaet sig fint, fordi det ligger i en forstad til Lyon og dermed i Frankrigs frie zone. Da også Sydfrankrig bliver besat i november 1942, må Paul Lachaize finde sig i, at flere af hans ansatte sendes på arbejde i den tyske våbenindustri. Med lidt held og megen opfindsomhed klarer han sig dog igennem. Således får han den 5. juli 1943 af selveste det tyske Reichspatentamt bekræftet sin opfindelse af en elektromagnetisk udløser til Rolleiflex.

Paul Lachaize får sig en svingom med Solange.

Rolleiflex med stor afstandsskala og modificeret synkronisering.

Efterkrigstiden bliver en gylden periode for Paul Lachaize. 1947 gifter han sig med Solange Sapin, og med tiden beriges ægteskabet med tre døtre.

Da Franke & Heideckes Rolleiflex bliver det foretrukne værktøj for alverdens pressefotografer, koncentrerer Paul Lachaize sig først og fremmest om at tilbyde modifikationer af dette kamera. Afstandsindstillingen på siden af kamerahuset forsyner han med en stor og meget synlig skala. Til brug ved sportsoptagelser finder han på at anbringe en rammesøger på kameraets top, der automatisk følger parallakseforskydningen ved indstilling af afstand. Hvis fotografen benytter hans Mecila Synchroflash eller andre Vacublitz, så monterer han en anordning, der tilpasser synkroniseringen til blitzpærernes forskellige reaktionstid. Disse ændringer tilbyder han også til Plaubel, Linhof og Zeiss Ikons Super Ikonta, d.v.s. til alle kameraer med Compur lukker.

Prikken over i-et er Paul Lachaizes opfindelse af MAG 150, en 10m filmkassette til Rolleiflex, som sættes på kameraet i stedet for bagklædningen. Måtte man før nøjes med de sædvanlige 12 billeder på en film, så opnår man nu 150 optagelser. Til gengæld kommer kameraets totale vægt op på

2,2 kilo, hvorfor Paul Lachaize også leverer et solidt håndtag til udstyret. Med lidt ekstra tilbehør kan MAG 150 indrettes til perforeret 35mm film, hvorved billedantallet forøges til imponerende 250. Foruden i Frankrig får Paul Lachaize også patenteret sin sensationelle opfindelse i Tyskland og USA.

Rolleiflex til 150 optagelser på en film .

1954 opstod kontakt og korrespondance med Rolleiflexens producent Franke & Heidecke i Braunschweig. Firmaet viste sig interesseret i MAG 150, men frembragte betænkeligheder med hensyn til eventuelle filmridser. Denne frygt viste sig dog at være ubegrundet. Alligevel forhindrede visse handelsrestriktioner, at der kom noget samarbejde i stand. I stedet for tilpassede Paul Lachaize sin MAG 150 også til det glimrende franske TLR-kamera Semflex. Derudover skabte han en tilsvarende kassette til Robot Royal, der blev vist og omtalt udførligt i den tyske presse. Desværre forblev det ved prototypen.

1954 overdrager Paul Lachaize produktionsrettighederne for MAG 150 til industrimanden M. Berlier med gyldighed af 20 år. Selv kaster han sig straks ud i et nyt projekt. Dette gik ud på et udstyr til mikrofotografering med et 16mm enkeltbilledekamera til 30m film. 1956 sælger han sin virksomhed MECILA til det større foretagende MICROFILM SERVICE SA, hvor han samtidig finder ansættelse. Igen to år senere, i 1958, bliver han fabrikationschef i firma MECIMAP.

Det franske Semflex på MAG 150 .

Reklame for MAG 150 på tre sprog .

Eine Kamera für 400 Aufnahmen

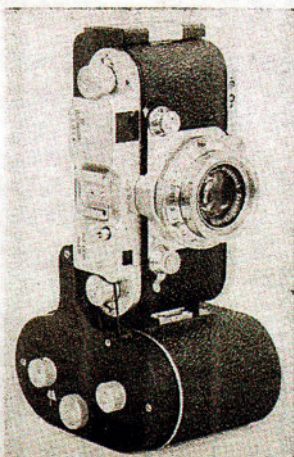
Düsseldorf (Eig. Bericht). Es gibt im Anwendungsbereich der Fotografie eine ganze Reihe von Fällen, bei denen man selbst mit der beträchtlichen Anzahl von fast 60 Aufnahmen, die eine normale Kleinbildpatrone im ROBOT-Format 24x24 mm liefert, nicht auskommt. Der Einbau von Kameras in Flugzeugen, wobei vielleicht während der Dauer des ganzen Fluges fotografische Registrierungen erfolgen sollen, die Anfertigung von Bildserien mit hohen Frequenzen, ja selbst die Aufgabe des Bildberichters, der eine Anzahl von Bildserien auf einer Sportveranstaltung ohne ständigen Filmwechsel vornehmen will — alles das bedingt eine Kamera, die ein größeres Fassungsvermögen für den Film hat.

Jetzt wurde von der Firma ROBOT eine 10-m-Filmkassette zum Ansetzen an den ROBOT-ROYAL geschaffen, mit dem man nun 400 Aufnahmen hintereinander belichten kann. Die Vorteile liegen auf der Hand: man braucht sich auf lange Sicht nicht mehr um

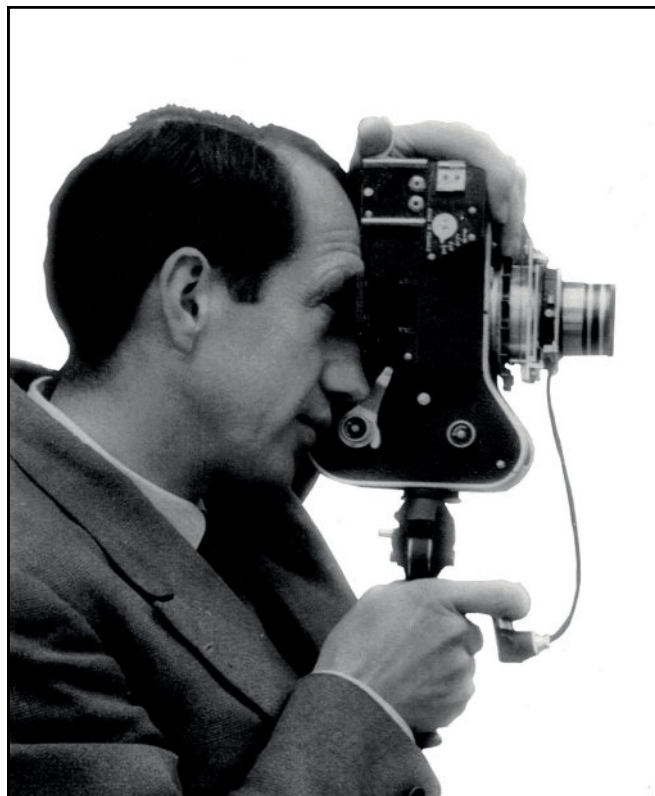
den Filmwechsel zu kümmern, man hat die Gewißheit völlig gleichmäßigen Filmmaterials (gleiche Emulsion bei gleicher Entwicklung gibt gleiche Ergebnisse) und — besonders bei technisch-wissenschaftlicher Anwendung kann die Kamera durch ihre Vollautomatik auf lange Zeit ohne jede Wartung arbeiten.

Der Antrieb des Filmtransportes kann dabei entweder durch das in die ROBOT-ROYAL-Kamera eingebaute Federwerk erfolgen, das bekanntlich bis zu 24 Aufnahmen nach einmaligem Aufziehen ermöglicht — oder man bedient sich eines kleinen, aber leistungsfähigen Elektromotors, der selbstverständlich alle 400 Aufnahmen durchzieht. Im letzteren Falle kann das Gerät mittels Trafokasten an das Lichtnetz angeschlossen oder auch durch Batterie gespeist werden. Für den Batterie-

betrieb leistet der neue ROBOT-Batteriekasten gute Dienste, der mit 12 handelsüblichen Stabbatterien 1,5 Volt jederzeit frisch auffüllbar ist.

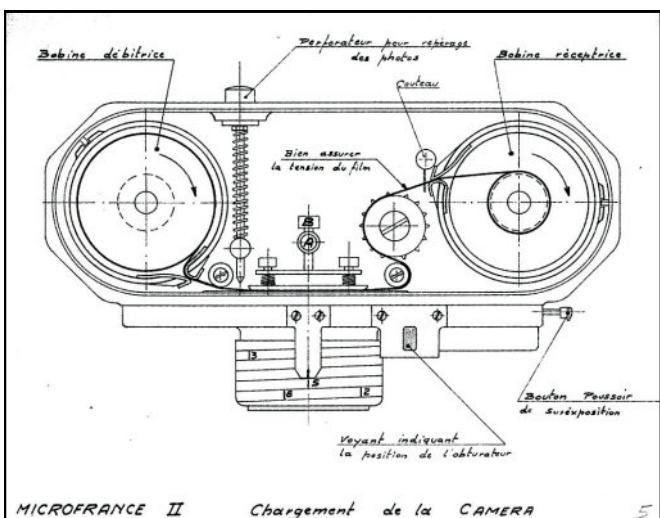
Robot Royal til 400 optagelser, desværre kun en prototype.

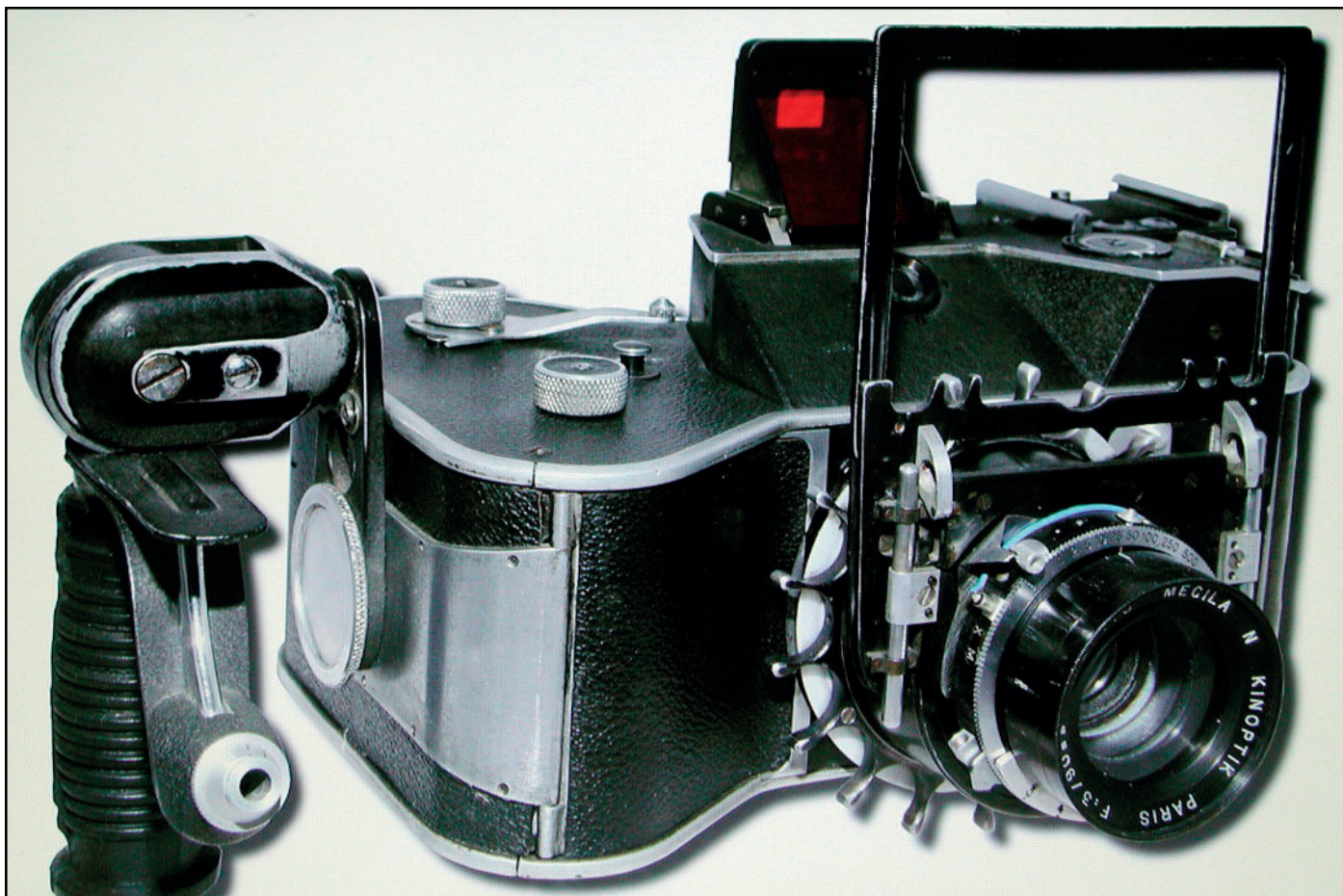
Paul Lachaize fotograferer med Perfo 608.

Et udstyr til mikrofotografering på 16mm film.

I den følgende tid konstruerer han to meget bemærkelsesværdige kameraer. Allermest opsigtsvækkende er PERFO 608, hvis navn er afledt af performance. Kameraets opbygning minder noget om MAG 150, men med indstillingsmulighed til fire forskellige formater. På en film af 10 meters længde kan således opnås 110 optagelser i format 6 x 8 cm, 150 i format 6 x 6 cm, 200 i format 4,5 x 6 cm og 250 i format 24 x 36 mm, ved anvendelse af perforeret 35mm film. Fra et solidt håndgreb på kamerahusets side aktiveres lukkeren ved et tryk på den fastmonterede trådudløser. Objektiverne er udskiftelige. Sammen med Compur lukkeren er de monteret i en tubus, som har et markant mangearmet hjul til brug for afstandsindstillingen. Afstandsskalaen kan aflæses igennem søgeren over et sigtekorn. Kameraets store ramme-søger er forsynet med en koblet afstandsmåler efter Paul Lachaizes eget patent nr. 36647 af 25. maj 1958. Som normalobjektiver tilbydes Kinoptik 3/90mm, Rodenstock Heliogon 2,8/90mm og som det billigste Berthiot Flor 3,5/90mm. PERFO 608 bringer 2,2 kilo på vægten og har dimensionerne 28 x 18 x 12,5 cm. Påsat Kinoptik kostede kameraet 175.000 F, svarende i dag til ca. € 3.000 (2012). En god forretning kan dette usædvanlige, professionelle fotoapparat næppe have været, idet der kun blev fremstillet 20 eksemplarer.

Det imponerende profi-kamera Perfo 608.

Paul Lachaizes næste opfindelse hedder MÉCILUX og har fotoamatørerne som målgruppe. Kameraet er beregnet til 35mm film og fremtræder med sin store, indbyggede søger i et noget usædvanligt, men tiltalende design. Filmtransport og spænding af lukker foregår ved hjælp af et stort, savtakket hjul på undersiden af kameraet. At der i brochurerne beskrives alle funktioner som automatiske, er mildt sagt en overdrivelse. Afstanden indstilles nemt på frontlinsen i forhold til en stor skala. Både valget af filmfølsomheden og indstillingen efter lys- og vejrforhold indvirker mekanisk direkte på lukkertid og blænde og garanterer vel en rimelig korrekt belysning. Pæreblitzen gemmer sig nede i kamerahuset i en rund beholder. Når den kommer op, folder reflektoren sig selv ud. Under et dæksel på undersiden af kameraet er der afset plads til to ekstra blitzpærer. Det er også snedigt udtænkt, at bagklædningen ikke kan åbnes før filmen er blevet spolet helt tilbage. Dette kamera havde nok fortjent et større salg end de kun ca. 5.000 eksemplarer, som blev fremstillet.

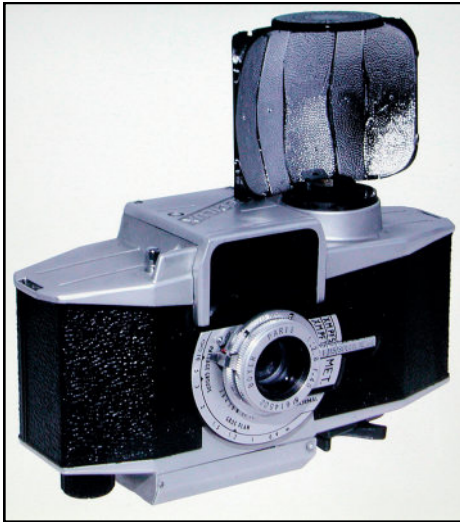
Madame Gisèle Brouard beundrer Paul Lachaizes opfindelse

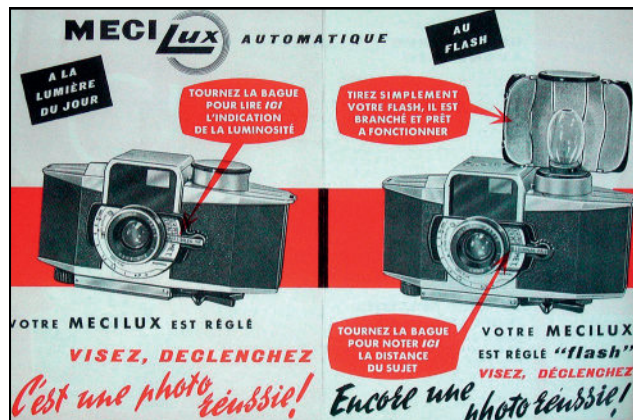
I de sidste årtier af sit liv bliver Paul Lachaize stadig mere svækket af den svære migrænelidelse, og han kommer tilmed ud for forskellige knoglebrud. Alligevel holder han ved med små opfindelser og med forbedringer af bestående udstyr. 1980 går han endegyldigt på pension, og den 30. maj 1987 slutter hans idéfyldte og aktive, men plagsomme liv.

Kilde og billeder:
Gérard Bandelier & Jacques Charrat
PAUL LACHAIZE – GENIAL AUTODIDACTE
Club Niépce Lumière

Patrick Chnassia
CYCLOPE ANNUEL 3
med
Arnaud Saudax
LACHAIZE, artisan d'art

Det "automatiske" amatørkamera MÉCILUX.

Huset på 25 chemin de la Raude med plads til både familien og virksomheden.

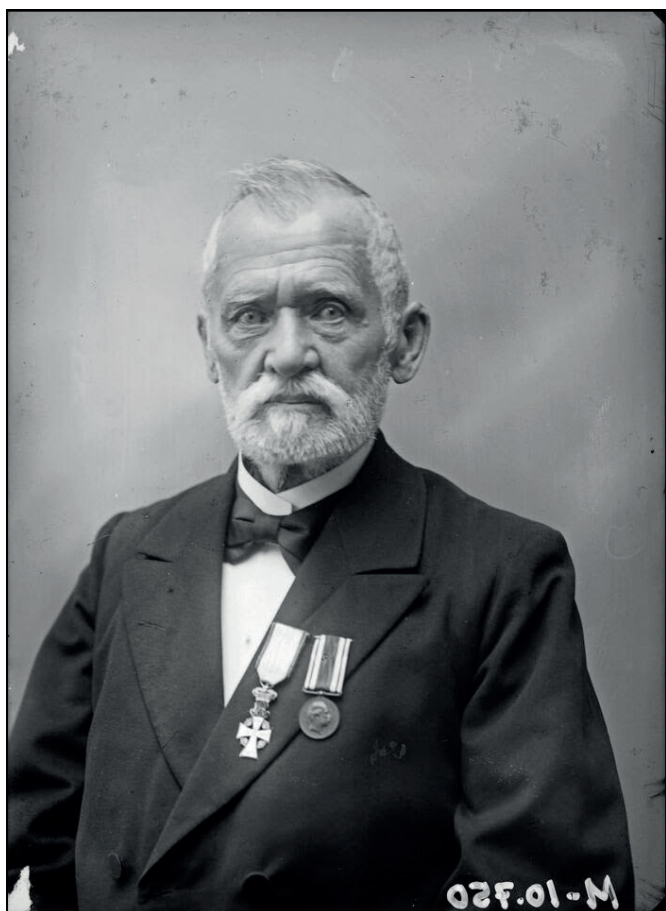

Danske Anna imponerede med fine foto i Island

Lennart Weber, Eva Schiøth og Hörður Geirsson

På Akureyri Museum i Island opbevares et stykke spændende fotohistorie med klare forbindelser til Danmark. Det er en samling fotografier af Anna Cathrine Schiøth (født Larsen). Hun virkede som fotograf i Island fra 1878 til 1899. Hendes fotografier er interessante fordi hun ofte arbejdede ude i naturen. Hun startede med at bruge vådplader, som krævede en særlig fremkalderteknik, men fra 1880 gik hun over til tørplader.

Anna Cathrine Schiøth var født 10. april 1846 i København som datter af urmagermester Jens Larsen og Clara Cathrine Isbrand og familien boede i mange år i Adelgade, hvor de drev en urmagerforretning. Annas morfar var guldsmed Johan Isbrand, og hendes tipoldefar Claus Rasmus Tvede var billedhugger på Holmen indtil 1775, senere modellør ved Kgl. Porcelænsfabrik 1775-1783.

*Anna Schiøth, en af Islands store fotografer.
Visitkortfoto af Henrik Schiøth.*

Anna giftede sig 5. oktober 1866 med Peter Frederik Henrik Schiøth, der kom fra Næstved og som arbejdede som bagermester hos Ferdinand Klein, St. Kjøbmagergade 19. Henrik havde været med i krigen i 1864. Han var i soldat i 1. regiment, 4. kompagni, og han var bl.a. med i det berømte slag ved Sankelmark.

Henrik Schiøth viser her stolt sine medaljer fra krigen i 1864.

Efter brylluppet boede ægteparret en kort periode i Adelgade tæt på Annas forældre. I 1868 flyttede ægteparret til Island hvor Henrik fik ansættelse som bager hos C.J. Høphner i Akureyri.

Fotograferne Schiøth

Ægteparret var i vinteren 1877-78 i København, hvor de fik en kortvarig uddannelse som fotografer. Men mens Henrik fik en række forskellige job i Island, så var det primært Anna der blev fotograf. Godt nok blev firmaet registreret i Henriks navn, men Henrik leverede kun ganske få fotografier.

Det har ikke været muligt at finde den fotograf, som de fik en uddannelse hos i vinteren 1877-78. Men et godt gæt er kgl. hoffotograf Georg E. Hansen, der ligesom Henrik kom fra Næstved. Det har dog ikke været muligt at skaffe dokumentation for dette gæt.

I Bjørn Oschners fotograffortegnelse kan man læse, at Peter Frederik Henrik Schiøth i 1891 blev medlem af Dansk Fotografisk Forening. Men samtidig fremgår det, at han i 1868-1899 var bagermester i Akureyri. Han var samtidig postekspeditør i Akureyri i Island 1879-1904, kasserer i sparekassen samme sted 1884-1904 og derefter

Billederne på side 13.

Øverst til venstre

Et foto af Fylla, som var et af de mange skibe, der anløb Island.

I midten

Islandske tørvehuse i Modruvellir.

Til højre

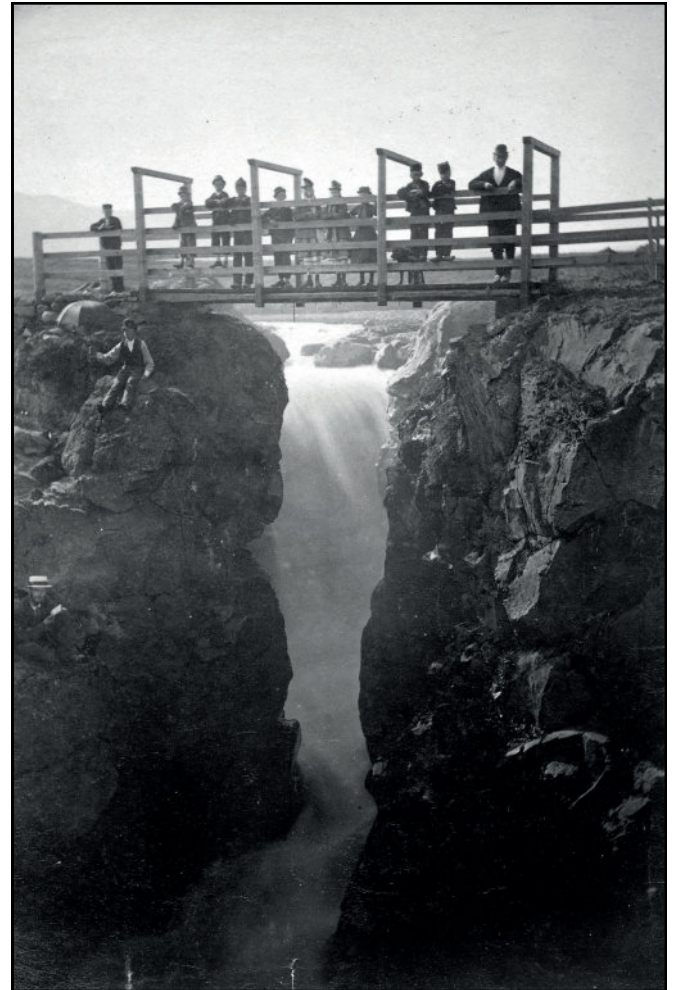
Et fint fotografi af den barske islandske natur.

Nederst

Fra en udflugt til vandfaldet Godafoss. Billedet er taget af Anna Schiøth, og både hendes mand, datter og svigersøn ses på billedet.

Her er et af de få fotografier, som Henrik Schiøth med sikkerhed har taget. Det er fra 1882-1883 og optaget i Akureyri ved Hafnarstræti 23. Anna er med på billedet og deres søn står med geværet. Sønnen har bag på billedet skrevet, at det var hans far, der optog billedet.

Anna Schiøth var ofte ude i naturen med sit kamera, og derfor findes der på museet i Akureyri en del fine udendørs optagelser.

Fotografi af de karakteristiske islandske tørvehuse i Eyjafjord på den nordlige del af Island.

kasserer i Islands Banks filial i Akureyri i 1904-1912. Med disse aktiviteter underbygges opfattelse af hans minimale fotografiske indsats. Derimod var Anna en særdeles flittig fotograf selvom hun aldrig blev medlem af fotografernes forening.

Udendørs optagelser

Anna var Islands 2. kvindelige fotograf. Den første var Nicoline Weywadt. Men der er i dag bevarret betydeligt mere af Annas fotografier. Allerede i 1878 kunne man i den lokale avis, Nordlingi, se en annonce fra familien Schiøth. Desuden findes der en fin beretning fra 1886, hvor den franske biolog og fotograf, Henry Labonne, var på besøg på Island. Han skriver i sine erindringer begejstret om Anna's mørkekammer og atelier, som han fik lov at bruge. Han fortæller, at det var blandt de bedste, han havde set på hans mange rejser rundt i Europa.

Det er især Anna Schiøths udendørs optagelser, der har vakt begejstring. Hver sommer 1878-1899 drog hun ud i naturen og lavede meget fine fotografier. Det var et besværligt arbejde fordi der skulle slæbes en masse udstyr med. I 1880 lavede hun som den første fotograf i Island overhovedet en udstilling af sine værker, og hun fik ros i den lokale avis. På museet i Akureyri opbevares omkring 1.000 af hendes billeder.

Billedet er fra 1899 og taget på toppen af Sulutindar ved Akureyri. I selskabet ses bl.a. Harald Viggo Møller, der var i Island for at male nordlys. Hans billeder blev senere udstillet i København og Paris. På billedet ses også ægteparret Schiøths søn, Axel, og datteren, Anna yngre.

Man har fundet ganske få glasplader og indtil videre intet af det udstyr, som hun brugte. I 1899 solgte ægteparret fotoforretningen til Arnors Eigelsonar, som dog døde året efter. Derefter blev forretningen overtaget af Gisli Benediktsson, der samme år begik selvmord. Det vides ikke hvor udstyr og glasplader havnede.

Udover at være en dygtig og meget produktiv fotograf, så fik Anna tid til at agere skuespiller, og hun var dybt involveret i etableringen af den islandske botaniske have i Akureyri.

I 1901 boede ægteparret kortvarigt i København. I politiets registerblade kan man se, at de boede hos skibsfører Thomas Arbo Sonne i Cort Adelersgade 9, 1. sal. Henrik døde i 1923, og Anna døde i Akureyri i 1921.

På slægtsforskning i min kameravitrine

Klaus-Eckard Riess

Det mest iøjnefaldende og på sin vis smukkeste kamera i min beskedne samling er Zeiss Ikon Super Nettel fra 1934. Kameraets aner kan føres tre årtier tilbage til 1902. De sidste efterkommere blev født i 1955, altså mere end 50 år senere. Hvad Nettel egentlig betyder, kan ingen sige. Kendetegnende for hele slægten er bælgens og den af sakseformede stivere stabiliserede objektivfront. "Spreizenkamera" er derfor den tyske betegnelse for typen, mens der på engelsk tales om folding scissors eller strut camera. Til og med Super Nettel er alle kameraer, der bærer navnet, udstyret med spaltelukker. De seneste skud på stammen, Klein-Ikonta og Contessa 35, er derimod udstyret med centrallukker. Det samme gælder Nettar-kameraerne, hvis navn på en måde også knytter dem til Nettel-familien.

Super Nettel 1934

Nettel Camerawerk blev grundlagt 1902 i Sontheim ved Heilbronn som Süddeutsches Camera-werk Körner & Mayer GmbH. Først i 1909 tog virksomheden navn efter det Nettel-kamera, man havde bragt på markedet allerede i 1903. I sin grundopbygning blev kameraet produceret frem til 1934. Helt fra starten eksisterede den karakteristiske afstandsindstilling, hvor man, ved at dreje på en knap på siden af kamerahuset, skyder objektivfronten i skarphedsposition. På mit eksemplar er det et Carl Zeiss Planar 3,8/130mm, der

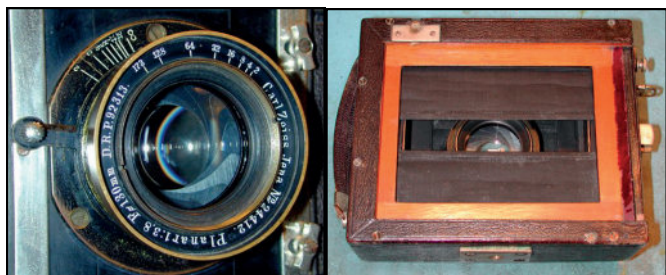
Super Nettel lukket

Spaltekukkeren.

tegner billedet på film eller plade. Spaltelukkeren har det forrygende tidsomfang fra $1/5$ til $1/1375$ sekund, som indstilles ved en kombination af gardinspænding og spaltebredde. Spalten står altid åben, også når den ved spænding af lukkeren trækkes op og forbi filmplanet. Så gælder det om at have skydepladen på plads inde foran filmen.

Problemet fandt sin populære løsning, da Deckrullo-Nettel blev lanceret i 1909. På dette kamera, som blev fremstillet i hele 25 år, fortæller allerede navnet, at lukkeren er tildækket, dvs. at gardinerne overlapper under optrækket. Sådan et Deckrullo-Nettel har jeg også i min stald, tilmed som tropeudgave i format 13×18 cm og monteret med et Doppel-Anastigmat Goerz Celor $4,8/180$ mm. Kameraet er fra før 1919/1920.

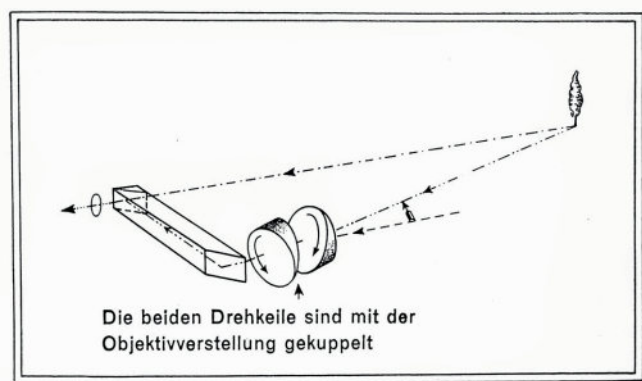
Nettel-kameraet, før 1909

*Deckrullo-Nettel, før 1919.
Betjeningssiden på Deckrullo-Nettel.
C.P. Goerz Doppelanastigmat Celor $F=180$ mm
 $1:4,8$*

I de år foregik nemlig fusionen mellem Nettel Camerawerk Sontheim og Contessa-Camerawerk Stuttgart til Contessa-Nettel AG i Stuttgart. Seks år senere, i september 1926, blev Contessa-Nettel AG så forenet med Ica AG, Ernemann-Werke og C.P. Goerz til Zeiss Ikon AG i Dresden. I dennes regi fik Deckrullo-Nettel en forbedret og enklere tidsindstilling ved hjælp af kun én rund knap. Efterfølgeren Super Nettel i 24x36mm format fremtræder som et helt nyt og andet kamera, selv om et par familiære grundtræk stadig er til stede. Det er sammenklappeligheden med objektivpladen solidt fastgjort på et sæt sakseformede stivere, og dernæst spaltelukkeren, der stort set svarer til lukkeren i den kommende Contax II. Objektivet kan ikke udskiftes, i mit tilfælde et Tessar 3,5/5cm, og bidrager måske derfor til kamerabetegnelsen "fattigmands Contax". Til gengæld er Super Nettel udstyret med den pålidelige drejekileafstandsmåler, som Zeiss Ikon også anvender på sine Super Ikonta kameraer.

Schema des Drehkeil-Entfernungsmessers

Funktionsskema af drejekile-afstandsmåleren.

Objektivfronten på Klein-Ikonta

Super Nettels efterkommere så først verdens lys få år efter anden verdenskrig. Det lille såkaldte Klein-Ikonta (Contina I) fra 1948 bevidner Nettel-familiens gener ved sin karakteristiske konstruktion omkring objektivfronten. Rygterne siger, at kameraet blev holdt tilbage indtil pengereformen i sommeren 1948, for derefter på én gang at fylde Zeiss Ikons kasse med nye, hårde D-Mark. Da kameraet blev forsynet med en ukoblet afstandsmåler, fik det betegnelsen Contina II (Mess-Ikonta 24x36) og kom til at slå bro til Nettel-familiens smukkeste barnebarn Contessa 35. Dette af samlere værdsatte lille kamera udmærker sig ved samme kamerahus, filmtransport og objektivpladesystem som Klein-Ikonta og Mess-Ikonta 24x36. Eksklusiviteten understreges af, at kameraet udelukkende blev leveret med Tessar 2,8/45mm, koblet til en målesøger via drejekile-systemet. Kameraets anvendelighed højnes ved en indbygget, men ukoblet belysningsmåler.

Klein-Ikonta (Contina I)

Contina II (Mess-Ikonta 24x36)

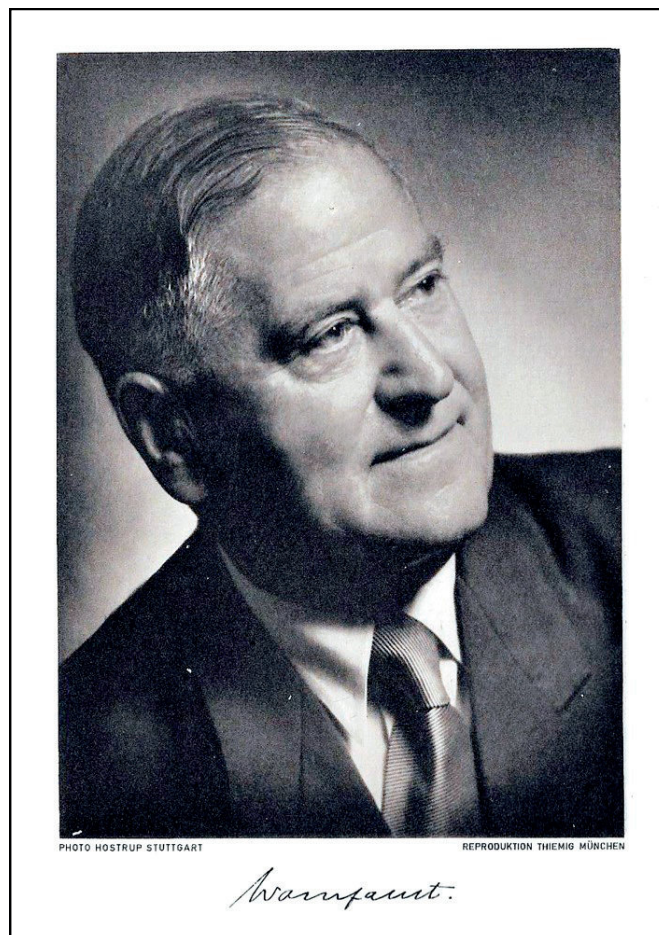
Nettel familiefoto.

Contessa 35

Sakseformede stivere (Spreizen), objektivfront og lukkeren på Contina 35.

Igennem de fem årtiers levetid, der var forundt min Nettel-familie, trak Wilhelm Wohlfahrt (1880-1966) i trådene som en godfader. Allerede 1904 var han indtrådt i det endnu lille Süddeutsches Camerawerk Körner & Mayer i Sontheim for at hjælpe sin ven Robert Mayer med bogholderiet. Dette var udløseren til hans livslange kærlighed og tjeneste for fotografien. I anledning af sit 50-års jubilæum i 1954 berettede Wilhelm Wohlfahrt om sit livs lykkeligste dag, da han havde fået solgt hele 12 Nettel-kameraer til firmaet Sutter i Basel. Kort efter afslutningen af første verdenskrig erkendte han nødvendigheden af et samarbejde med Dr. August Nagel i Stuttgart, hvilket førte til Contessa-Nettel AG. Seks år senere var Wohlfahrt én af de drivende kræfter i den store af Carl Zeiss ledede fusion. Han flyttede selv til Dresden og blev bestyrelsesmedlem i det nye Zeiss Ikon AG. Nu lagde han alle sine kræfter i markedsføringen af Zeiss Ikon produkter rundt om på jordkloden. Dette var også formålet med hans fem måneder lange verdensrejse i 1936. Alt dette blev ødelagt ved anden verdenskrigs udbrud. Da fabrikken i Dresden blev stærkt beskadiget, derefter demonteret og til sidst tilmed nationaliseret, for-

blev Wilhelm Wohlfahrt i Dresden for at redde, hvad reddes kunne. Slutteligt måtte dette opgives. Han kom tilbage til Stuttgart og lagde sig i selen i tjeneste for Zeiss Ikon AG og i det hele taget for den tyske fotoindustri. Først i 1958 gik han under megen hyldest og tildeling af store udmærkelser på pension som 78-årig.

I det følgende årti begyndte det at gå ned ad bakke for den tyske fotoindustri, og i dag tilhører navnene Nettel og Contessa forlængst historien.

Alle kamerabilleder © Kl.-E. Riess

Skemaet af drejekile-afstandsmåleren er reproduceret fra Zeiss Ikons Festschrift "75 Jahre Photo- und Kinotechnik" 1937.

Billedet af Wilhelm Wohlfahrt er reproduceret fra Festschrift "Wilhelm Wohlfahrt fünfzig Jahre im Dienste der Photographie" 1954.

Glem ikke de smukke fotografiske postkort

Lennart Weber

Der er noget ganske særligt ved gamle fotografiske postkort. Og det er der flere grunde til. Når dygtige professionelle fotografer i gamle dage fik en bestilling, så blev papirbilledet normalt monteret på kraftig karton eller pap og derefter afleveret i et eksemplar til kunden. Dermed var kredsen af borgere, der fik adgang til at se de fine fotografier begrænset.

Aviser og ugeblade bragte meget sjældent fotografier, ja faktisk skal vi helt frem til Anden Verdenskrig før fotografiet for alvor spiller en rolle i aviserne. For den brede befolkning var der dog to undtagelser, nemlig stereoskopbillederne og postkortet. Og den første del krævede et stereoskop, der næppe har været hver mands eje. Tilbage er postkortet, der ofte var en øjenåbner for mange

Hvis man ikke lige boede i København eller nærmeste omegn, så var det de færreste der vidste hvordan der så ud i Købmagergade i København. Derfor var datidens postkort en øjenåbner. Fotografisk Forlag nr. 19, ubrugt.

borgere, der ikke selv havde besøgt Tivoli i København eller havde besøgt Rundetårn i Købmagergade.

Indtil for få årtier siden havde man kun hånden til overs for folk, der samlede på postkort. Men sådan er det ikke mere. Rigtig mange mennesker har fået øjnene op for de kulturhistoriske værdier, der gemmer sig i postkortene. Selvom mange af de gamle postkortalbum for længst er blevet splittet ad, så dukker der stadig værdifulde fund op.

Fotografisk Forlag

Og de fotografiske postkort er specielt i de senere år blevet eftertragtede samleobjekter. For mit eget velkomme har jeg kastet min "kærlighed" på postkort udgivet af Fotografisk Forlag. Det skyldes en misforståelse, men dog en fejlagtig opfattelse som jeg har lært at leve med.

For en del år siden opdagede jeg, at jeg i min samling havde 10-15 fotografiske postkort, der var udgivet af Fotografisk Forlag, og de havde alle et fuldstændig ens design og et meget stramt layout, som jeg faldt for. Et godt eksempel er postkortet med Hotel d'Angleterre, der er blandt de ældste postkort fra forlaget, som jeg har kendskab til.

Jeg faldt for det stramme design, som jeg fejlagtigt troede dækkede over alle de postkort, som Fotografisk Forlag havde udgivet. Men desværre viste det sig, at denne opfattelse var forkert. Jeg

Her bristede min illusion om det fine ensartede design. Bemærk bl.a. det lidt primitive logo som sikkert er brugt fordi postkortet skulle i brug straks. Men det fine postkort viser dog vigtige arbejder fra reportagefotografen. Fotografisk Forlag uden nr. Stemplet 7-5-1911.

Dette fine postkort med Hotel d'Angleterre i København er samtidig et af de tidlige fra 1907. Fotografisk Forlag nr. 5. Stemplet 8-11-1907.

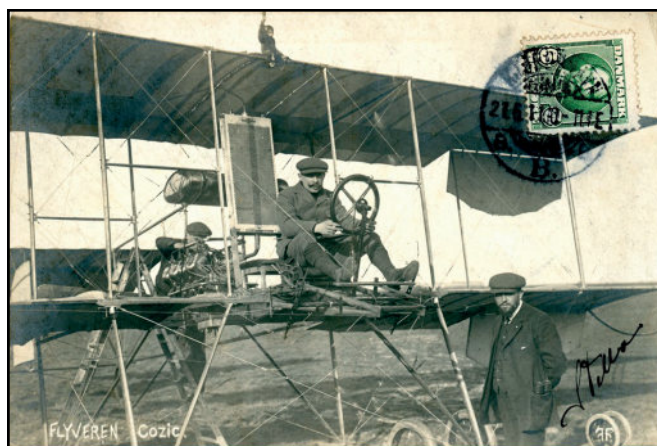
Det har en hvid kant.

Det er rent teknisk et fint fotografisk postkort.

Det nydelige FF-logo sidder ude til højre.

Der er en fin læsbar tekst med en ganske speciel skrift til venstre.

opdagede nogle år senere, at designet hele tiden skred efterhånden som der dukkede nye postkort frem. På det tidspunkt var min samlerinteresse vækket og vanskelig at lukke ned.

Forlagets korte levetid

Det er vanskeligt at finde fakta om firmaet, der producerede de fine gamle postkort. Men meget tyder på, at firmaet kun eksisterede i ganske få år. Formentlig blot i årene 1907-1911. Postkortene har numre fra 1 til i hvert fald 515 og det er tydeligt, at ved de høje numre begynder trykkvaliteten at falde. Firmaet har formentlig haft svært ved at klare sig i den hårde konkurrence med de store forlag, og folk har ikke været indstillet på at betale lidt ekstra for fotografiske postkort.

Men lidt ved vi da om Fotografisk Forlag, og selvom det er relativt sparsomt med fakta, så skal tingene lige samles op her. De første postkort er anvendt i 1907. I forhold til poststemplerne, som normalt er en god indikator, så er det ældste postkort, som jeg har kendskab til, stemplet den 6. november 1907. Det er postkort med nr. 13 med motiv fra Rådhuspladsen i København.

Det med numrene skal dog tages med forbehold. F.eks. er nr. 5 anvendt på både postkort fra Hillerød, Esbjerg, Horsens, to motiver fra København og et specielt postkort med tre af datidens store flyverhelte. Så selvom der kendes numre fra 1 til 515, så kan der reelt godt være udgivet 1.000 postkort eller måske flere fra Fotografisk Forlag.

Mændene bag forlaget

I vejviseren for København dukker firmaet første gang op i 1908, hvor firmaet er registreret på adressen Sankt Annæ Plads nr. 16 sammen med grosserer J.R. Christensen. Samme registrering findes i vejviserne for 1909-1911. I 1912 omdannes firmaet til et aktieselskab. Vedtægterne for "Aktieselskabet Fotografisk Forlag" er fra 1. september 1911 og bestyrelsen består af Jacob Axel Christensen og Peter Willemoes Jørgensen, Lyngby. Det har ikke været muligt at finde de to personer. Det har heller ikke været muligt at finde firmaet i vejviseren for 1912.

Fotografisk Forlag nr. 13. Stemplet 6-11-1907.

Fotografisk Forlag nr. 5 Esbjerg Banegård. Stemplet 18-4-1911.

Til gengæld dukker det op i vejviseren for 1913, hvor adressen er Viktoriagade 13 i København. Derefter virker det som om firmaet lukker. Firmaet kan muligvis være videreført under navnet "Dansk Fotografisk Kunstforlag". I hvert fald findes der postkort med FF-logo og DFK-navnet. Det har ikke været muligt at finde firmanavnet i Kraks vejvisere for København.

Fotograferne bag postkortene

Det har ikke været muligt at finde personer med titlen fotograf i forhold til firmaet Fotografisk Forlag. Derfor hælder jeg mere og mere til den antagelse, at en stribe dygtige fotografer leverede de smukke motiver til de bedste postkort fra perioden 1907-1910, og så har grosserer J.R. Christensen taget sig af produktion og salg af postkortene.

Tre af datidens flyverhelte fotograferet sammen. Fotografisk Forlag nr. 5. Stemplet 12-7-1910.

Vor Frelser Kirke i København har FF-logo på billedsiden og har dermed klar relation til Fotografisk Forlag.

Men det er en teori. Når jeg hælder til den skyldes det flere forhold. Der findes postkort fra stort set alle egne af Danmark. Fra Skagen til Bornholm og fra stribet af byer landet over. Men kvaliteten er stærkt varierende, og det er svært at tro på, at det er samme fotograf, der har leveret de fotografier, der blev anvendt til postkortene. Når jeg f.eks. ser på nogle af de tidlige postkort fra 1907 og sammenligner med f.eks. kort nr. 61 fra Frederiksberg Have, så har jeg meget svært ved at tro, at det er samme fotograf.

Og så er det desuden bemærkelsesværdigt, at det eneste fotografnavn, jeg hidtil er stødt på, er Peter Elfelt. Han har leveret billedet til postkortet med Clara Wieth. Det ligner de mange portrætter af skuespillere, som Peter Elfelt har optaget gennem årene. Men samtidig er det svært at tro på, at han har stået bag andre af de motiver, som Fotografisk Forlag udgav.

Portræt af Clara Wieth udgivet af Fotografisk Forlag. Fotograf Peter Elfelt. Stemplet 14-3-1909.

Fotografisk Forlag nr. 11 Aalborg Pontonbroen. Ubrugt.

Stereoregistranten

Andreas Trier Mørch

I begyndelsen af indeværende år kunne Fotohistorisk Selskab fejre sin 40. års fødselsdag, som foregik på behørig vis både i København og i Midelfart med hurraråb og sange, og fromme ønsker om den midaldrendes fortsatte trivsel. Herom kan læses i Sverre Hugos tale, som blev trykt i forrige nummer af Objektiv, og hvori der berettes om møder, blad og formidlingssalg gennem alle årene.

Men mærkværdigvis er der blevet overset et meget væsentligt resultat af Selskabets virke – også gennem mange år, nemlig om: "Registrant over Danske Stereoskopbilleder", som i den grad fortjener en nærmere omtale. Registrantens formål var og er at tilvejebringe et samlet overblik over danske stereoskopbilleder, idet Danmark har haft mange stereofotografer, som har taget billeder af landets smukkeste partier, store og små begivenheder, topografi, skuespillere mv. Den har til formål at registrere oplysninger om stereoskopiens udbredelse i Danmark og indeholder affotograferede stereoskopbilleder af navngivne danske fotografer, udenlandske med danske motiver samt

Registranten rummer et væld af interessante, kulturhistoriske fotografier. Her Nyhavn med vandpumpe, åben rendesten og panserbasse fotograferet af Budtz Müller ca. 1860.

anonyme billeder, som skønnes bevaringsværdige. (Til Danmark regnes Grønland, Island, Færøerne og Dansk Vestindien).

Registranten blev påbegyndt af DFSs medlem Erik Fersling allerede i 1983 (da han gik på efterløn) og nåede af udkomme i to udgaver på papir. Den første udgave i 1989 der var et indeks over 5.000 billeder, blev fotokopieret i et lille oplag. Den 2. udgave udkom i 1996 med tilskud fra Statens Forskningsråd, da 10.000 billeder var blevet nået, som var udlånt af 51 samlere og museer samt omtale af 151 fotografer og udgivere. Endvidere fandt Erik frem til Fangels livserindringer, som i engelsk oversættelse blev trykt i National Stereoscopic Association's blad "Stereo World".

Erik Fersling. Fotografiet, som er gengivet i Objektiv # 63, er tilsyneladende det eneste DFS råder over.

Registranten er stadig et vigtigt værktøj for alle, der beskæftiger sig med fothistorie og stereoskopi, og vi mindes Erik hver gang vi drager nytte af den.

Da Erik Fersling døde i 1996 blev registranten jf. tidligere aftale med Erik overdraget til og videreført af Peter Randløv, der med besvær fik den overført fra et stærkt forældet IBM program "ArkivAssistent" til den mere nutidige database "MS Access". Samtidig blev de ca. 10.000 sort/hvide negativer skannet i lav opløsning, så den første digitale udgave kunne udgives på to CD'er med billeder. I den nuværende tredje udgave af registranten er der registreret ca. 17.000 unikke billeder samt 274 navngivne fotografer og udgi-vere udlånt af 79 samlere (pr. juni 2016). Oprindeligt affotograferede Erik billederne på s/h film. Efter 1996 blev billederne affotograferet på Kodachrome 64, men bliver nu udelukkende affotograferet digitalt i farver i høj opløsning og lagt ind i databasen i 300 dpi, så de kan udskrives i

naturlig størrelse i høj kvalitet. Kvaliteten af registranten bliver nu løbende opgraderet i takt med, at tidligere registrerede billeder dukker op i bedre kvalitet eller ved skanning af Erik Ferslings negativer i højere kvalitet. Databasen med billeder fylder nu ca. 9GB, og kan erhverves på USB-stick for et beskedent beløb.

Den aktuelle baggrund for denne artikel er Peter Randløvs længe nærede ønske om at finde en person, som på sigt kan videreføre arbejdet med registranten. Ønsket er en, der er fothistorisk interesseret naturligvis med hovedvægt på stereoskopi, med det nødvendige udstyr til skanning og/eller affotografering og med kendskab til MS Access og programmering i Visuel Basic (VBA), et kendskab som Peter Randløv har opnået ved selvstudie.

Der er ingen grund til at skjule, at arbejdet kan være tidskrævende, men at det er særdeles givtigt. Arbejdet med at identificere billederne giver både (foto)historisk og topografisk indsigt. Både Erik Fersling og Peter Randløv har ofte opsøgt stederne, hvor billederne er taget. Peter Randløv har brugt registranten som udgangspunkt for mange billedforedrag med 3D projektion om f. eks. København før og nu, H.C. Andersen og Krigen 1864.

Rent fysisk fylder registranten nu en harddisk samt tre reolmeter med ringbind omfattende samler- og fotograffortegnelser, fotografbiografier, Erik Ferslings negativer med miniaturekopier, Kodachrome slides m.v. Skønsmæssigt er der ca. 23.000 billeder, der opfylder ovennævnte kriterier for optagelse i registranten, så der ligger stadig meget spændende arbejde og venter.

Om ikke en sådan person dukker op er det eneste fornuftige alternativ at overdrage registranten til Det Kgl. Bibliotek, men her vil der være en stor risiko for at den ikke vil blive vedligeholdt og synke ned i glemslen grundet de hårdhændede personalebesparelser biblioteket er blevet udsat for i de seneste år.

Kilder:

Objektiv nr. 63, 1993 med omtale af Erik Ferslings arbejde med Registranten samt Peter Fangel's livserindringer i renskrift.

Objektiv nr. 38, Temanummer om Stereoskopi.

Objektiv nr. 120 Stereoskopklubben.

Museum für historische 3D- und Aktphotographie

Andreas Trier Mørch

Cirka 50 km nordvest for Berlin i det gamle Øst-tyskland ligger landsbyen Lentzke, som ikke har meget at prale af. Byen rummer godt 600 mennesker og er egentligt bare en samling spredte huse på hver side af en landevej. Og dog – et af husene skiller sig ud alene ved sin størrelse på to etager og med sin gule farve og hele ejendommen kan bedst beskrives som en stor, firlænget bondegård. Ikke firlænget i dansk betydning, men fordi bygningerne er fire fritliggende huse, der samler sig omkring en stor, aflang og brostensbelagt gårdsplads med beboelsesdelen mod vejen. Hvert af de andre huse er tidligere landbrugsbygninger, og som alle er to-tre etager høje. Kort efter murens fald i 1989 blev ejendommen, hvad der bedst

kunne betegnes som en ruin, købt af Peter Stajkoski, som siden har brugt oceaner af tid og penge på at sætte stedet på over 2000 m² i stand - og dette endda med en særdeles nænsom hånd, så husene nu fremtræder, som da de blev bygget vel-sagtens omkring 1850.

En af de tre landbrugsbygninger på to etager og på 600 m² er indrettet til museum, oprindeligt med hovedvægten på stereofotografi. Stedets navn lyder: Museum für historische 3D- und Aktphotographie, hvor Aktphotographie kan oversættes til erotiske nøgenfotografier. I over 50 år har Peter samlet på stereofotografier (hvor han anslår, at han har beskedne 35.000 stk. heraf over

Peter Stajkoskis

10.000 nøgenfotografier), stereoskoper og stereo-kameraer samt alt muligt relateret udstyr og har hermed formentlig en af Europas mest omfattende samlinger. Museet rummer ikke alene over 80 forskellige modeller af Jules Richards kameraer, men også en syndflod af alt muligt andet udstyr vedrørende stereofotografering. Endvidere er Peter også selv fotograf og arrangerer året igennem skiftende udstillinger, hvor der vises forskellige aspekter af stereofotografering.

Museet blev i begyndelsen af 2016 delvist om-døbt og hedder nu også "Jules Richard Museet", som et udtryk for Peter Stajkoskis særlige interesse for just denne begavede og talentfulde opfinder og fotograf, som var pioner både med hensyn til teknologi, og samtidigt var en af de bedste nøgen-fotografer omkring 1910'erne. Om Richard udtaler Peter at: "Hans nøgenbilleder er smukt kom-

poneret, godt arrangeret, meget æstetiske og aldrig pornografiske - i modsætning til mange andre fotografer på samme tid" og "Jeg har en enorm samling af disse optagelser," siger Peter, hvoraf 200 er udstillet på museet, hvor der samtidigt på monterne ligger betragtere til fri afbenyttelse, så de kan ses på "anstændigt" vis. Til dette formål er der blevet bygget særlige lyskasser for at beskytte de tynde glasplader.

Fotografen Jules Richard

Jules Richard blev født den 19. december 1848 og afsluttede i 1863 en treårig uddannelse som urmager. Han var en sanselig person, der aldrig blev gift, og havde en stor svaghed for kvinder – ofte prostituerede - som han brugte som sine modeller. I perioden mellem 1905 og 1920 fotograferede han hundredvis af erotiske billeder ofte udendørs og i parker. Flere af disse er stærkt inspireret af græsk mytologi, og Richard lod til dette formål bygge et særligt atelier i sin villa i Chantemerle, i nærheden af Aix-les-Bains. Atelieret blev udformet som et romersk atrium inklusiv et bassin, som var omgivet af søjler og udsmykkede ydervægge. Endvidere brugte han også en lille dam i sin have

Et typiske nøgenfoto fra Peter Stajkoskis' samling. Nøgne – og i dette tilfælde meget blufærdige - damer sælger!

som fotografisk rum. Han fotograferede ikke kun enkelte modeller, men ofte grupper på tre eller fire. Mellem 1908 til cirka 1910 optog han også stereobilleder af Cabaret Tabarin i Montmartre. Fuld nøgenhed i denne periode var bestemt ikke accepteret i almindelighed, men den græske mytologi i fotografierne var hans metode for at undgå kritik. Han fotograferede dog også andet og fra hans hånd kendes en lang stribe billeder fra slagmarkerne og i skyttegravene i Første Verdenskrig. Opmærksomme samlere har siden opdaget, at han har solgt flere af sine optagelser mange gange - men med forskellige løbenumre!

Opfinderen Jules Richard

I 1871 startede han i samarbejde med sin far og sin bror produktionen af kameraer og videnskabelige præcisionsinstrumenter. I 1880 patenterede han som den første en barograf, dvs. et instrument, der registrerer barometertrykket på en tidsmæssig kurve på en langsomt drejende cylinder, og som blev en opfindelse, der stadig er i brug. Denne blev en stor kommerciel succes og apparatet bliver stadig produceret af hans selskab. I 1882 blev han præsident for Société Richard Frères (brødrene Richard, som blev omdøbt i 1891 til: Société Jules Richard). Denne succes kom til at betyde en voldsom udvidelse af virksomhedens produktion af videnskabelige instrumenter op igennem 1880'erne, hvor firmaet (i 1887) blev officiel leverandør til den franske flåde - samt installerede alle måleinstrumenterne på toppen af Eiffeltårnet.

I 1893 patenterede han et nyt metal-stereokamera: Verascope. Indtil da var stereoskopiske kameraer bygget af træ, med læderbælg og to store optikker, hvilket gjorde dem tunge og besværlige at håndtere. Det nye kamera var i format 45 x 107 mm, med vekselmagasiner til 12 plader, hvorved kameraet blev mindre og mere håndterbart. Siden kom der også bagstykker til pak- og rullefilm.

Barografen som den så ud i sin tidligste udgave.

Verascope blev produceret fra 1893 til 1930'erne i et antal mellem 52.000 og 100.000 og var dermed det bedste sælgende stereokamera overhovedet.

Kameraet blev fremstillet helt i messing med overfladebehandling af oxideret sølv og i et stort antal varianter. Som udgangspunkt var objektiverne på 55 mm med blændetrinene f: 4,5 - 8 - 16. Det var udstyret med en guillotine lukker og et enkelt (fra 1909) havde lukkertider mellem 1/9 til 1/150 sekund, men ellers var der kun anført L og V for Lentement et Vite (Langsomt og Hurtigt). Det havde typisk to libeller samt skakt- og sportsøger. Apparatet havde fixfokus - et forhold han ustandselig blev kritiseret for, men hvor han stædigt argumenterede for, at en skarphedsindstilling var overflødig, idet alt fra tre meter til uendeligt altid ville være i fokus. Negativpladerne blev kontaktkopieret til glasdiapositiver i en snedig lille kopiramme, hvor man kunne forskyde negativet, så højre og venstre billede blev ombyttet korrekt. Verascope kom på det helt rigtige tidspunkt og havde stor succes. Stereobilleder optaget med et Verascope er altid reproduceret på tynde glasplader, der lod sig betragte gennem en anden af hans opfindelser: Betragteren Taxiphote, som blev fremstillet i træ og med udskiftelige magasiner til 25 billeder, der blev fremført ved at flytte på et metalgreb på siden af apparatet.

Udover Verascope kameraer i størrelsen 45 x 107 mm fremstillede han senere stereokameraer i stør-

Betragteren taxiphote. De to okularer kunne justeres indbyrdes med en millimeterskrue og hele fronten kunne vippes fremover.

relserne 6 x 13 cm og 7 x 13 cm - i alt 78 modelvarianter med 7 forskellige udskiftelige bagstykker og 4 forskellige rullefilmmagasiner. Verascope blev produceret fra 1893 frem til 1930'erne. Der var også en økonomiudgave Le Glyphoscope, som var fremstillet i bakelit. Fronten med lukker kunne afmonteres, så kamerakassen med de to optikker, kunne bruges som betragter. I slutningen af 1920'erne kom også kameraet Verascope f40 og Homéos som brugte 35 mm film, hvilket gjorde dem efterspurgt på grund af "det europæiske format", hvor billederne er b x h 30 x 24 mm i modsætning til "det amerikanske format" på 22 x 24 mm. Der blev kun lavet cirka 5.000 Verascope f40 kameraer. Til dette kom Le Sterea, et kamera som var lavet af aluminium.

En ren genistreg var dog opfindelsen af: "Verascope Inverseur", for takket være denne opfindelse, blev en bredere markedsføring af fotografierne mulig i en form for fotoprint. Denne opfindelse muliggjorde semiautomatisk konvertering af 45 x 107 mm eller endda 6 x 13 cm negativer til diapositiver, oprindeligt ved hjælp af en petroleumslampe og senere med en 25 W lampe på 115 volt. "I Europa er der efter min mening kun to af dem," siger Peter "Og begge har jeg".

Jules Richard var en dygtig industrimand, som ikke alene solgte stereokameraer (og aldrig "almindelige mono" fotografiapparater) men også alt muligt andet udstyr relateret til dette. Han pro-

Et lille udsnit af museets 2. etage.

ducerede disse enheder på sin fabrik "Richard Frères, Paris". I 1921 blev firmaet omdannet til et aktieselskab med en kapital på seks millioner Franc og havde da cirka 300 medarbejdere. Herefter gav Jules Richard (disse?) seks millioner til en fond, der havde til formål at bygge en skole: "École des Apprentis Mécaniciens Précisionnistes" som gratis skulle uddanne finmekanikere, der kunne fortsætte det arbejde, som han havde påbegyndt. Både skolen og hans firma eksisterer den dag i dag og firmaet har siden 2008 haft navnet "JRI Maxant" (Jules Richard Instruments).

Jules Richard døde den 18. juni 1930.

BUSUDFLUGT TIL MUSEET I LENTZKE

Kunne du - og måske din bedre halvdel - tænke dig at se museet? I givet fald rumler bestyrelsen med planer om en mulig fælles udflugt i løbet af efteråret 2016. Dette kan gøres på en lang dag med afgang fra København kl. 06:30 og hjemkomst kl. 22:30. Om dette kan blive en mulighed afhænger alene af deltagerantallet for at kunne opnå en rimelig pris - formentlig omkring 500 kr. pr. person.

Skriv derfor en mail til:

andreastriermorch@gmail.com
eller ring på 3314 1408

Senest den 30.9.2016

PAKO

Hans Elfelt Bonnesen

En og anden af læserne af "Objektiv" har sikkert i sin ungdom besøgt eller kørt forbi ejendommen Islevdalvej 214 i Rødovre og undret sig over, at tre navne var nævnt ved indkørslen til denne prunkløse to etages rødstensbygning. De tre navne var Gevaert, Voigtländer og PAKO. Det sidste navn fremstod i blå nederst på en ellipseformet plade.

Bygningen på Islevdalvej, der var opført af Gevaert N.V. Antwerpen, tilhørte fotoimportfirmaet Gevaert A/S. Den stod færdig i sommeren 1961 for blot to år senere at indgå i det fusionerede firma Agfa-Gevaert A/S.

PAKO fabrikken i Minneapolis.

Som medlem af Gevaerts International Graphic Advisory Group kunne jeg deltage i besøg på PAKO fabrikkerne. Her har forfatteren stillet sig op foran det imponerende fabrikksskilt på Olson Memorial Hi-Way i Minneapolis.

Ved fusioneringen med Agfa måtte man samtidig tage afsked med PAKO eller rettede den del af PAKO, som henvendte sig til den fotograferende verden. Årsagen var, at Agfa allerede havde et program med fotomaskiner, – og det var netop

Islevaldalvej 214

I 1959 var Gevaert ved at blive sagt op på adressen i Ryesgade 21. Et nødråd til fabrikken i Antwerpen medførte, at man fik lov at bygge på Islevaldalvej. 210 i Rødovre. I et herligt nyt hus lå kantine og lager i underetagen. Handelsteknisk Tjeneste og mørkekamre samt lagerekspedition i stueetagen. Administration og Salg på øverste etage. Alt var en ønskedrøm, indtil dagen hvor vi fik at vide, at vi var slået sammen med Agfa, vores bitreste konkurrent.

fotomaskine verdenen, som på det tidspunkt var det vigtigste i forbindelsen mellem Gevaert og PAKO.

PAKO og Gevaert N.V.

Samarbejdet mellem PAKO og Gevaert opstod umiddelbart efter 2. verdenskrig, hvor de to firmaer hver for sig havde et problem.

For PAKO var problemet forbundet med eksportarbejdet, idet det europæiske fotomarked syntes at være komplet uforståeligt for det ærkeamerikanske firma. Ikke blot bestod Europa af tyve eller tredive selvstændige landes forskellige love, importbegrænsninger og valutaer, men også forskellige sprog samtidig med, at der i mange lande slet ikke taltes engelsk. Et fælleseuropæisk PAKO-kontor med sprog- og markedsdyndige syntes at være den eneste løsning.

For Gevaert var problemet, at man ikke havde nogen produktion af apparatur til mørkekamre og dermed ikke kunne tilbyde de blomstrende fotola-

boratorier forstørrelsesapparater eller andre former for udstyr. En mørkekammerlampe Gevalor med udskiftelige filtre var det eneste, der stod til rådighed.

Med den stærkt stigende interesse for amatørfotografi i efterkrigsårene blev problemet større og større, især da Agfa fremkom med et avanceret forstørrelsesapparat Varioscop med den tilhørende automat-klapramme Variomat. Produkter der var fremstillet i en afdeling af Agfas egen finmekaniske fabrik Agfa Kamerawerk, München.

Efter store vanskeligheder kunne T. Bellay, lederen af HTD 3 (Handels Technische Dienst #3) - nærmere kendt som fotoafdelingen, udnævne en af sine medarbejdere, den lille jødiske og superenergiske Gaston Schwartz – almindelig kendt som "the talking mitrailieuse" – til forhandlingsleder i en søgning efter et passende agentur. Gaston Schwartz, der talte fem sprog flydende, og som var den fødte handelsmand, kastede sig med ildhu straks ud i arbejdet.

Franske PrioX var en overgang inde i forhandlingerne, men ud over den motordrevne klapramme – også kendt som "fingerknuseren" – kunne PrioX ikke rigtig tilbyde noget.

Chefen for Gevaert Inc, USA, René Aerts, der havde hørt om sagen ved bestyrelsesmøder, satte sig i forbindelse med Gaston Schwartz og bad ham komme til Gevaert hovedkvarteret i Teteborough i New Jersey, for at man sammen i USA måske kunne finde en passende fotomaskinepartner.

Ret hurtigt viste et spor at pege på det mægtige og fritstående PAKO firma i Minneapolis, som kunne tænkes at være netop det firma, man søgte efter.

Med usædvanlig hurtighed blev der sluttet en aftale om, at Gevaert N.V. i Antwerpen skulle stå som PAKO-forhandler i Europa. Aftalen kom virkelig begge firmaer til gode.

PAKO i Belgien

I den nye elegante hjørnebygning i Mortsel, hvor Gevaert N.V. havde sit hovedkvarter, blev en hel etage viet til en PAKO-skole, hvor en ung ingeniør J. van der Plas blev indsat som leder med to assistenter som lærere. På Pako-skolen blev alle PAKOs produkter udstillet, tilsluttet og demon-

Pakorol fremkaldemaskine

70'erne og 80'ernes store hit, Pakorol fremkaldemaskinen til grafiske film og til røntgenfilm. Denne fuldautomatiske fremkaldemaskine havde kun indførs-delen stående inde i mørkekammeret. Resten kunne, på grund af snedig lystæt konstruktion stå ude i dagslys. Fordel : Ingen varme eller kemikalielugt i mørkekammeret.

streret. Besøgende fotofolk, der jævnligt blev inviteret i grupper til fabriksbesøg i Antwerpen, kunne hermed ikke undgå at blive præsenteret for PAKO produkterne.

På den næste følgende Photokina udstilling i København fik PAKO en stand, som i det store og hele var bemanded med de mangesprogede folk fra Gevaert i Antwerpen.

Aarhus firmaet Hammerschmidt Foto A/S blev så begejstret, at man straks afgav ordre på både printere og fremkaldemaskiner, selv uden at det danske Gevaert firma overhovedet var indblandet i denne handel, men blot fik den præsenteret på en sølvbakke. Andre fotolaboratorier i Danmark var også blevet betaget af PAKO-maskinerne, hvor især Pakomatic printeren – herom senere – gjorde sig bemærket, og som blev anskaffet i adskillige eksemplarer.

Da fusionen mellem Agfa og Gevaert blev realiseret, måtte Gevaert som en konsekvens heraf afgive alle sine fotointeresser til Agfa, medens Gevaert til gengæld overtog alle tekniske dele af fotobranchen, herunder al grafisk og medicinsk aktivitet.

PAKO var naturligvis skuffet over, at et godt og succesrigt samarbejde måtte afsluttes og benyttede lejligheden til at indgå en aftale med 3M om den europæiske repræsentation, en aftale der dog snart løb ud i sandet, idet 3M trods sin nye samarbejdsaftale med Ferrania, slet ikke havde nogen slagkraft i den fotografiske verden.

Hvad ingen viste på dette tidspunkt var, at PAKO under verdenskrigen havde lagt et guldæg, som nu fik afgørende betydning. Det var de maskiner, som – helt automatisk – og uden menneskelig medvirken kunne fremkalde, fiksere og tørre røntgenfilm. Disse maskiner fik under navnet Pakorol en stærk repræsentation først på hospitaler og siden – da de grafiske film blev tilpasset denne

fremkaldeteknologi – også i reproanstalter overalt i verden.

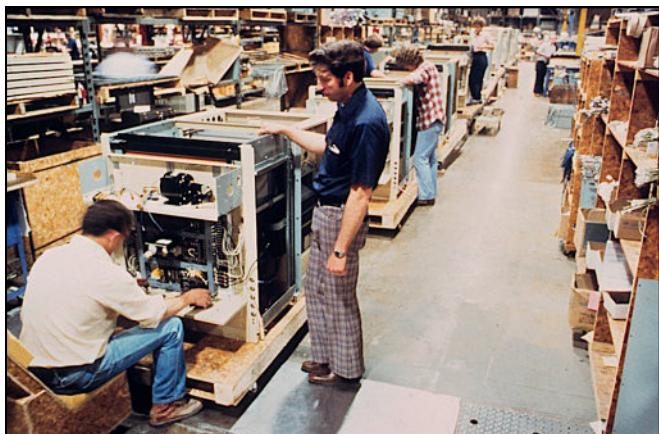
Ægteskabet mellem PAKO og Gevaert holdt langt op i 90'erne, hvor forskellige digitale løsninger forårsagede, at brugen af film gradvis forsvandt. Herom senere.

PAKOs udvikling efter krigen

Firmaet PAKO var i virkeligheden et spin-off af 2. verdenskrig, hvor dette amerikanske firma på grund af uanede ordrer fra "Department of Defence" – og på ufattelige gode vilkår – havde kunnet indkøbe de nødvendige værktøjsmaskiner til fabrikation af fremkaldemaskiner af enhver art.

Krigen havde medført, at hele den amerikanske fotoindustri måtte standse alle civile gøremål, og helt og holdent gå ind i krigen med enhver form for fotografiske løsninger.

Under 2. verdenskrig opstod for eksempel et enormt marked for soldaterbreve, idet alle breve fra soldaterne blev mikrofotograferede på tjenestestederne og siden tilbagekopierede i centre tæt ved den hjemadresse, hvor de siden skulle udeliveres. Herved opstod det system med APO-adresser (Army Post Office), som stadig eksisterer, og som sikrede, at forsendelsen vægtmæssigt

Pakorol montage

I det vidstrakte fabrikskompleks blev alle maskiner forsynet med alle nødvendige elektriske motorer og ledningsføringen blev afsluttet.

blev langt lettere end virkelige breve, og at intet gik tabt, selv om flyet, der medbragte de affotograferede breve som mikrofilm, skulle blive skudt ned.

Som en følge af dette system kom PAKO ind som leverandør af fremkalde-maskiner til film, kopi-maskiner og papirfremkaldemaskiner til de titusinder af soldaterbreve, der strømmede ind fra kampzonerne i Stillehavet og Europa.

Langt det vigtigste produkt blev dog fremkalde-maskinen til industrielle røntgenfilm. Maskinerne blev fremstillet under krigen i hundredvis, hvor de blev brugt under røntgenfotografering ude på de fabrikker, der fremstillede for eksempel fly, motorer, propeller, granathylstre og kanonløb, hvor den mindste fejl under produktionen kunne have katastrofal betydning.

En anden vigtig produktlinje var de højst komplicerede farvefremkaldemaskiner, som blev brugt til Walt Disneys filmproduktioner, hvor det især drejede sig om instruktionsfilm til militært brug.

Kronen på værket var, da man i maj 1953 kunne levere røntgen-fremkaldemaskiner til brug i den berømte Mayo klinik i New York. Disse gjorde det muligt for lægerne under operationer at foretage røntgenoptagelser og kontrollere resultatet af deres arbejde under selve operationen. Hertil krævedes der særlige film, som ikke fandtes i Europa, hvilket betød, at vi i Danmark først 15 år senere kunne introducere denne teknologi. Disse maskiner fik i 1960'erne og 70'erne stor betydning, idet de fik anvendelse i den grafiske industri, hvor de solgtes under navnet Pakorol.

Da krigen først var forbi, opstod der et umætteligt marked for amatør billeder og udstyr til denne del af branchen. PAKO kunne nu samle sine spredte

SIMPAK farveforstørrelsesapparat

Et af de mest bemærkelsesværdige produkter fra PAKO var det fuldautomatiske farveforstørrelsesapparat som blandt andet blev solgt her i landet til Odense Luftfoto. Hele betjeningen foregik ved hjælp af potentiometre, som ved hjælp af udvendige håndtag kunne reguleres. Denne analoge fremgangsmåde fungerede med en dygtig operatør helt tilfredsstillende. Farvebedømmelsen skete ved, at en sensor blev drejet ind under objektivet, hvorefter farvehovedet automatisk trillede de rigtige filtre frem.

produktionsfaciliteter og flytte ind i en moderne nybygning på Olsson Memorial Drive uden for Minneapolis i staten Minnesota.

Dette er første del af en artikelserie på tre dele om PAKO. De følgende dele bringes i de kommende numre af Objektiv.

Billedgruppen

Gerhard Ryding

Mødereferater

Torsdag 10. september.
Af Philip Kofoed

Til Billedgruppens møde d. 10. marts var vi 19 fremmødte. Som altid startede vi med en hurtig runde, hvor vi hver især kunne fortælle lidt nyt. Gerhard tilbød at stå for indkøb af opbevaringskasser og fotolommer fra Andrew Danneman. Sidstnævnte ønsker i øvrigt at sælge sin samling, samlet. Prisen er derfor ikke for folk med lommesmarter...

Andreas fortalte at 1. torsdag i måneden mødes folk fra Facebook gruppen 'Det gamle København' på Axelborg Bodega. Her går snakken så om gamle fotos mv. Aftenens foredrag stod Lennart Weber for. Han fortalte om arbejdet der ledte til bogen 'Arven efter Elfelt'.

Lennarts første bog var 'Carl Rathachs Hillerød', som udkom i 2011. Interessen for Rathachs startede med et enkelt postkort, 'Oasen i Hillerød'. Den senere Kgl. Hoffotograf Peter Elfelt var elev af Rathachs. Så Flemming Berendt overtalte i sin tid Lennart til at skrive en bog om Elfelt. Det blev til bogen 'Peter Elfelt, fra Hillerød til hoffet'. Der var dog materiale til mere end blot en enkelt bog. Så arbejdet fortsattes med indhentning af oplysninger og fotos fra bl.a. diverse museer, og Det kgl. Bibliotek. Netop Det kgl. Bibliotek erhvervede i 1982 Elfelts glaspladesamling mm. Der var et stort arbejde med at gennemgå protokoller. For at finde fotos der, efter beskrivelsen, kunne være interessante. Desværre er glaspladerne endnu ikke korrekt kategoriseret, så ud af 1200 ønskede fotos kunne kun halvdelen umiddelbart findes frem! Nogle panorama billeder kunne først slet ikke findes. De blev dog senere fundet, men kun 3 uger før planlagt deadline for bogen. Dog kun delvist viste det sig.

Lennart tilbragte i alt 4 måneder på læsesalen, hvilket gav arbejdet til det dobbelte hjemme. Det er blevet til bogen 'Arven efter Elfelt'. Den har mange eksempler på fotos, og Lennart har

efter udgivelsen fået megen feedback. Så en 2. udgave med smårettelser og tilføjelser er planlagt til udgivelse i september 2016.

Faktisk er der planer om endnu en Elfelt-bog. Denne gang om Elfelt som repotagefotograf og om hans stereoskopfotos.

Torsdag 28. april.
Af Lennart Weber

Billedgruppen sprænger rammerne

Billedgruppen har i vinteren 2015-16 mærket en stigende interesse for møder om gamle fotografier og de emner, der drøftes. På det seneste møde 28. april 2016 var vi tæt ved at sprænge rammerne da 28 medlemmer deltog og der måtte hentes ekstra stole ind. Derfor overvejes det om gruppen inden efteråret 2016 skal flytte til et større lokaler på samme adresse.

Den stigende interesse skyldes bl.a. en tilgang af nye medlemmer, og det er bemærkelsesværdigt, at gruppen i stigende grad interesserer sig for nyere foto. Det er ikke kun de gamle fotografier, der kan fortælle positive fotohistorier.

Det kunne bl.a. spores i den gensidige orientering før aftenens foredrag. Her kom der mange spændende og nyttige informationer frem. Bl.a. skal nævnes en ny bog om gamle bryllupsfotos, som Palle Fogtdal har udgivet. Hus Forbi har udgivet et gratis magasin i anledning af jubilæum, og det er absolut værd at få fingre i. Her har hjemløse været udstyret med et lille lommekamera, og det er der kommet spændende fotografiske historier ud af.

Nogle af de nye medlemmer fortalte om arbejdet med en fotoudstilling hos Paludans bogcafé i efteråret med billeder fra Scoresbysund i Grønland. Andre fortalte om en spændende hjemmeside www.liveautioneers.com, hvor der ofte udbydes spændende fotos og udstyr. Vi blev orienteret om arbejdet med registrere 1.000 glasplader fra Gudhjem med spændende portrætter og uden-dørs fotografier.

Aftenens hovedforedrag blev leveret af Tune Laug, der gav et spændende indblik i de kulturhistoriske skatte, der ligger begravet i ganske almindelig fotoalbum. Hans gennemgang viste bl.a. at der selv i moderne albums fra 60-erne og 70-erne kan findes massevis af interessante billeder. Alle har dem liggende i en skuffe, men ofte glemmer man at få skrevet nyttige informationer ved de enkelte fotografier.

Og når dødsboer tømmes så sker det alt for ofte, at disse album ryger til forbrænding. Mange loppemarkeder og genbrugsbutikker bryder sig ikke om fotoalbum, og man forklarer det ofte med, at disse album er for private. Men det behøver de absolut ikke være hvis blot de behandles korrekt. Og det gav Tunes gennemgang et fint indblik i.

Møderækken

Torsdag 6. oktober.

Sommerens fund

Efter en sommer skal vi ses igen og begejstres over de gode fund, medlemmerne har erhvervet. Det gælder både for den der fremviser, og for den der beskuer.

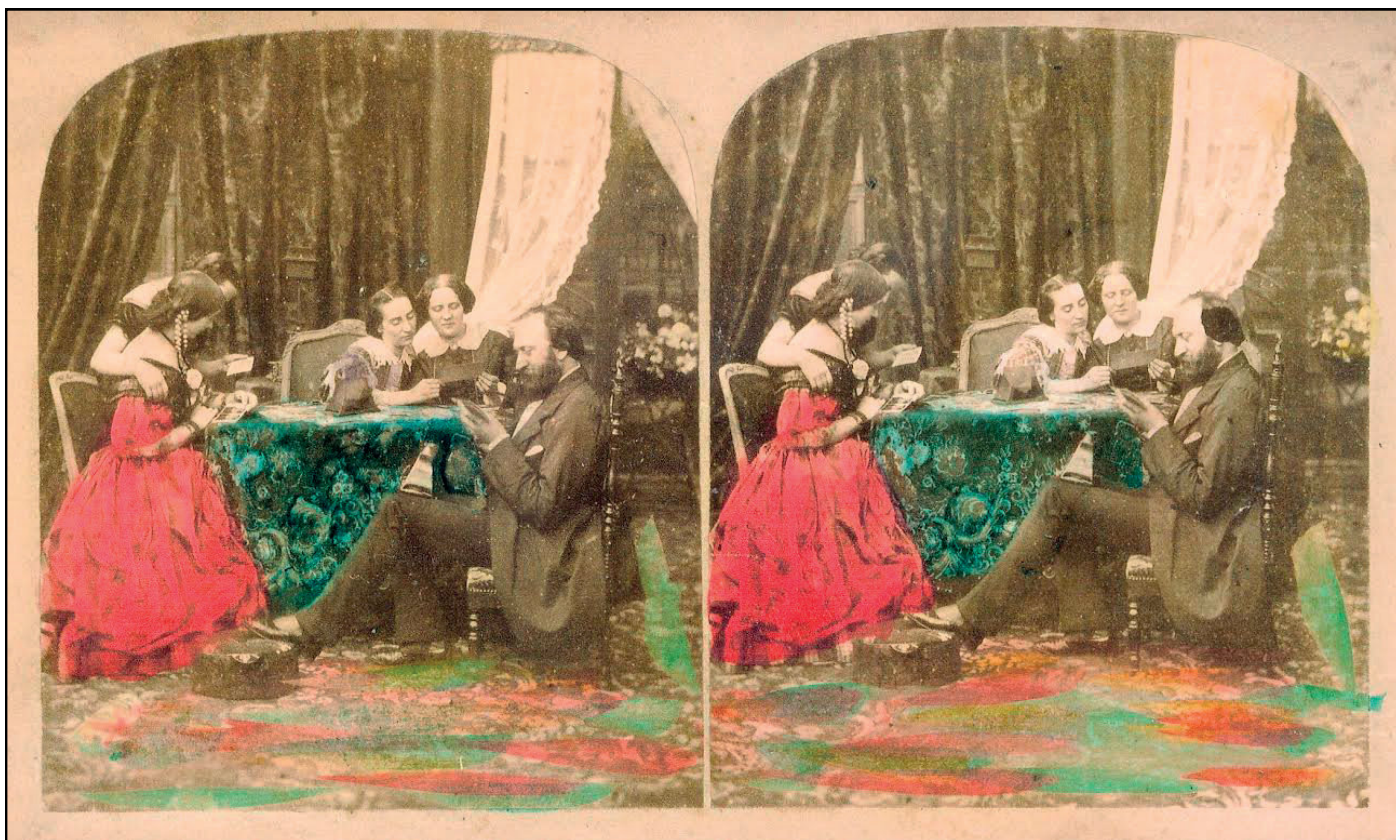
Det er altid en stor fornøjelse at opleve, hvad der er støvet op i den forløbne sommer, og høre de mange spændende historier herom.

Det er dejligt at have en aften, hvor der er tid til at tale sammen og have socialt samvær. Husk også at tage billeder med til salg eller bytte.

Torsdag 10. november.

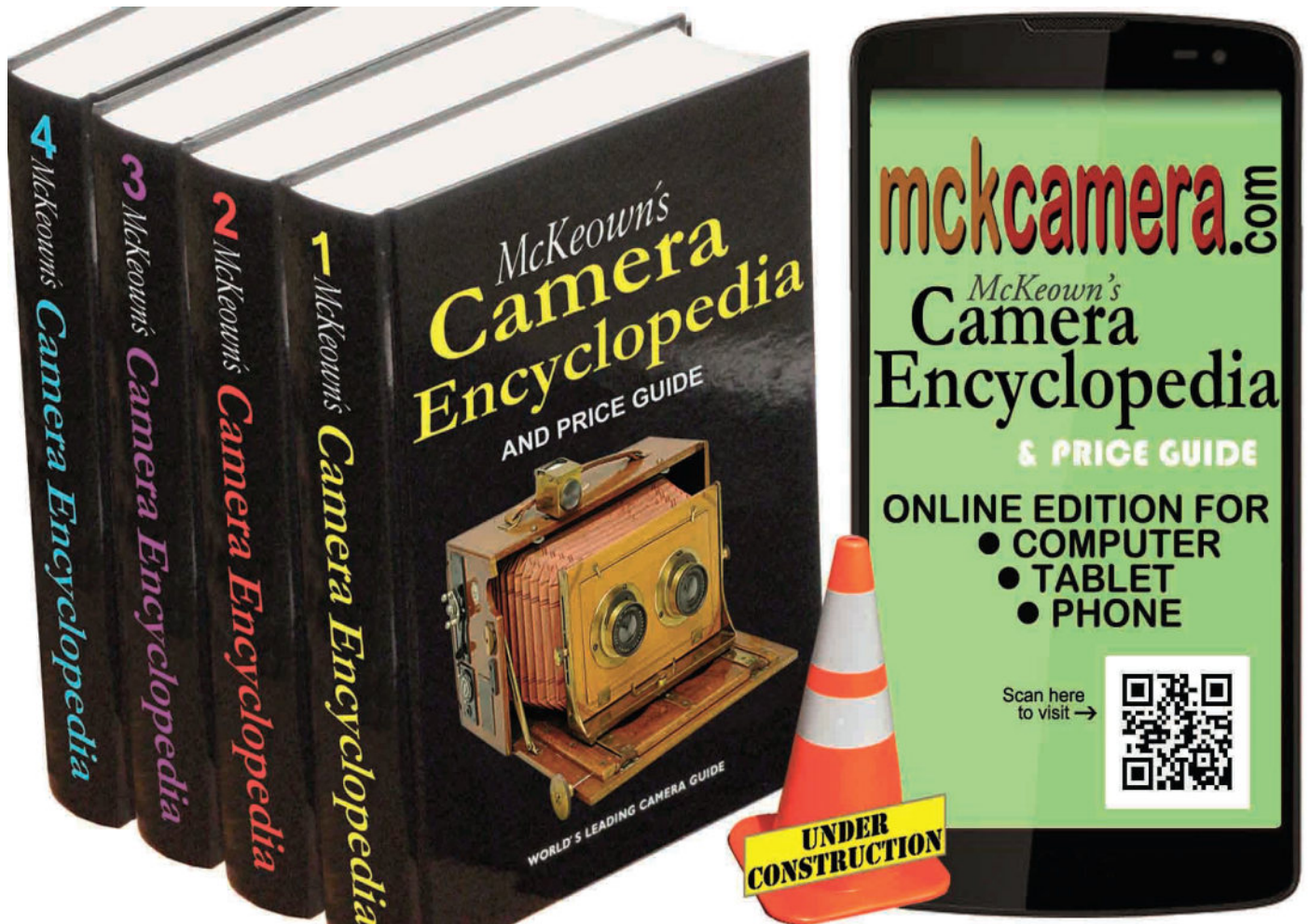
Stereobilledet 1851 – 2016

Med de mange nye deltagere i billedgruppen trænger vi til en opdatering. Peter Randløv fortæller om stereobilledets historie og teknik, og viser gamle og nye billeder selvfølgelig med 3D projektion.

Bog & Udstillingsomtale

Svend Erik Jeppesen

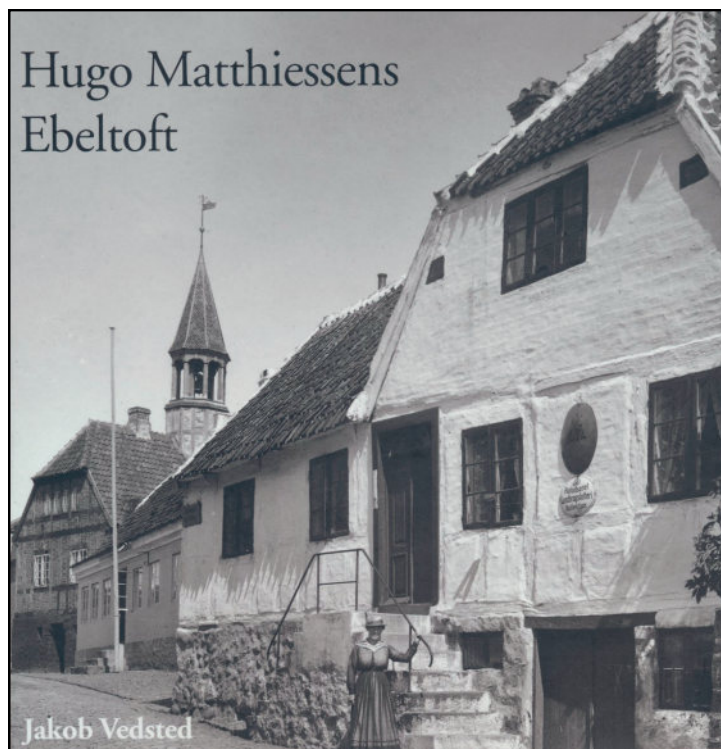
NEW EDITION OF McKEOWN'S GUIDE

Af Jim McKeown

After many years of research, the Online Edition of *McKeown's Camera Encyclopedia and Price Guide* is on track to launch in 2016, with about 50,000 illustrated entries instantly accessible by computer, tablet, or phone. The text is English with the option for automatic machine translation into all major languages.

Well in advance of the official launch, there will be a Beta version to test all functions and operations of the website on different types of devices. The conditions for participation in the Beta test will be communicated to participants in the survey at mckcamera.com

The multiple-volume printed edition will be available at some time after the full online edition is operating. This will allow for feedback and corrections before the final edition goes to press. The printed edition will be available only by advance subscription. All respondents to the survey at mckcamera.com will be notified when the Online Edition and the Printed Edition are available.

Jacob Vedsted

Hugo Matthiessens Ebeltoft

Fotograferet 1917

68 sider

Format 20,5 x 20,5 cm

ISBN 978- 87-90814-74-8

120 kr. – inkl. moms og ekskl. Forsendelses-
porto

Af Jens Vellev

Hugo Matthiessen (1881-1957), der i over en menneskealder var museumsinspektør på Nationalmuseets middelalderafdeling, skrev 16 bøger og en lang række artikler om dansk kulturhistorie. Emnerne strakte sig fra forholdene i middelalderens byer til kulturlandskabet og dets udvikling i 1700- og begyndelsen af 1800-årene. Blandt de bedst kendte af bøgerne er "Hærvejen" og "De Kagstrøgne", der begge er genoptrykt flere gange. En del af teksterne er ledsaget af hans egne ypperlige fotografier. Disse optog han i omfattende kampagner til de danske købstæder (hovedsagelig mellem 1913 og 1922), vejstrøg (1920'erne) og herregårde (1930'erne). – Dette store og kulturhistorisk betydningsfulde materiale udgives nu ved *Forlaget Hikuin* hver by eller egn for sig. Til nu er udkommet 18 bind. Bøgerne vil med tiden komme til at udgøre op mod et halvt hundrede bind – vel landets mest omfangsrige offentliggørelse af en enkelt persons fotografiske livsværk. Tidligere er udkommet

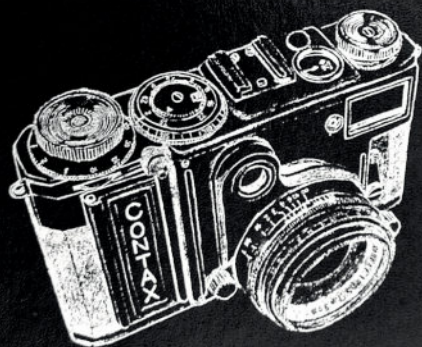
bøgerne med billederne fra **Viborg, Aalborg, Grenaa og omegn, Odense, Køge, Assens og omegn, Horsens, Svendborg og Troense, Hals, Marstal og Ærøskøbing, Århus, Hillerød, Holbæk, Skanderborg, Thisted, Bornholm, Skelshør, Korsør og Slagelse** og altså nu **Ebeltoft**. Som en introduktion til fotobøgerne med deres særskilt skrevne indledninger, er udgivet en grundbog, der fyldigt og kompetent redegør for ikke blot fotokampagnerne, men også for Hugo Matthiessens omfangsrige forfatterskab. Denne bog – **Hugo Matthiessens kulturhistorie** – er skrevet af Anders Linde-Laursen. Billederne i bogen er trykt efter de originale glaspladenegativer på Nationalmuseet.

Bogen bestilles fra
Wormianum (Tidsskriftet Skalks forlag)
Jelshøjvænget 29
8270 Højbjerg
Tlf. 86 27 37 11
www.skalk.dk
eller i boghandelen.

Forlaget Hikuin blev oprettet 1974 og drives stadig af grundlæggeren. Forlaget udgiver bl.a. årbogen **hikuin** med arkæologiske og kulturhistoriske temaer og skriftrækken **Romanske Stenarbejder**, der behandler den rige stensulptur på vore middelalderlige kirker. Gennem årene har forlaget også udgivet en række større og mindre monografier. Se www.hikuin.dk.

ZEISS AND PHOTOGRAPHY

LAWRENCE J. GUBAS

Af Klaus-Eckard Riess

Et enestående storværk om Carl Zeiss og fotografien har set dagens lys. Denne imponerende bibel er lige så kostbar og tung som prisen: 198 Euro for 890 sider spækket med 2200 illustrationer, tabeller, reklamer og tegninger, de fleste i farver.

Forfatteren hedder Lawrence J. Gubas og er præsident for Zeiss Historica Society i New York. Jeg lærte ham at kende i november 2001 på en Zeiss Ikon jubilæumsudstilling i det forhenværende Ernemann-Werk i Dresden. Larry, som han kaldes af alle sine fotovenner verden over, fortalte mig om den bog, som han var i gang med at skrive. Det medførte, at jeg i de følgende år, efter bedste evne, måtte besvare hans mange og lange spørgsmål om personligheder og tildragelser i Zeiss Ikon i Dresden og Stuttgart. Efter i længere perioder ikke at have hørt fra Larry, mistede jeg efterhånden troen på, at bogen nogensinde ville udkomme. Men nu er den der altså, tilmed i en limiteret udgave på kun 400 eksemplarer. Og bogen er fantastisk, et must for enhver, der elsker eller samler Zeiss-produkter. Bogen er ikke en konkurrent til Bernd K. Ottos store *Carl Zeiss Kamera-Register*, men snarere et godt supplement.

Den historiske beretning starter selvfølgelig med grundlæggelsen i 1846 og fortsætter med Ernst

Abbes inddragelse af videnskaben, oprettelsen af Carl Zeiss Stiftung og det afgørende samarbejde med Otto Schott om glasproduktionen. Videre oplyses vi udførligt om, hvad der førte til de store fusioner i 1909 og 1926 og hvordan udviklingen havde været hos forgængerfirmaerne Richard Hüttig, Emil Wünsche, Rudolph Krügener, Ica AG, Contessa Nettel, C.P. Goerz og Heinrich Ernemann, alt meget smukt illustreret. Man lades heller ikke i tvivl om, at 1930'erne var Zeiss Ikons storhedstid. Den blev brutalt afbrudt af anden verdenskrig, da nedslaget af to luftminer ved det store bombeangreb i februar 1945 totalt raserede udviklingsafdelingen og depotet med alle dokumenter, tegninger og prototyper i Zeiss Ikons Ica-Werk. Derfor finder jeg det kapitel særlig interessant, som viser spændende billeder af en aldrig fuldendt Contax IV prototype, som på mystisk vis dukkede op for nogle år siden.

Ifølge de gribende samtaler, som Larry Gubas refererer fra sine mange møder med gamle medarbejdere fra Carl Zeiss i Jena og Saalfeld, var de første kaotiske efterkrigsår de allerhårdeste. Udover den totale demontage, hvor selv toiletter, lyskontakter, radiatorer og andet blev slæbt til Sovjetunionen, så var man også nødt til at efterkomme russernes ordre til at rekonstruere en komplet ny Contaxproduktion, fordi alt var blevet ødelagt i Dresden. Til sidst blev hele produktionsanlægget flyttet østpå, og mange specialister blev sammen med deres familier næsten over nat deporteret til et flerårigt ophold i Rusland.

Larry Gubas får os til at opleve de komplekse problemer, som Tysklands opdeling i to politiske systemer medførte for Zeiss-folkene. Vi følger hele udviklingen til nye produkter i Dresden, Jena og Stuttgart. Han skildrer også forskelligt interessant tilbehør, man fornemmer hans fascination af konstruktøren Hubert Nerwin og han overrasker med kapitlet om fremstillingen af Zeiss-objektiver med Leicagevind. Hen imod slutningen af bogen risikerer læseren at komme i trist humør ved beretningen om Zeiss Ikons nedtur og ved det kapitel, der bærer titlen "*Zeiss Ikon/Voigtländer Chaos and Dead*".

På bogens allersidste sider viser Larry Gubas os i billeder og tekst alle de mennesker, som han føler sig i gæld til og som har forsynet ham med informationer og personlige beretninger.

Min eneste kritik gælder korrekturlæsningen, idet der er nogle helt åbenlyse smuttere i stavningen af navne.

- 493 -

- 430 -

Lawrence J. Gubas
ZEISS AND PHOTOGRAPHY
890 sider
Pris 198 €
ISBN: 978-0-9821827-2-7

Bogen kan købes hos:
fotobuecher@lindemanns.de
Bestillingsnr. 64002Z

- 473 -

- 446 -

Det professionelle danske fotografi

STATUS:15 er titlen på en ny fotoudstilling på Danmarks Fotomuseum arrangeret af DJFotograferne. Udstillingen er som et komprimeret univers på 100 udvalgte fotografier, der er taget af 61 professionelle danske fotografer og viser et øjebliksbillede af det professionelle danske fotografi. Billederne er udvalgt efter kategorier fra 320 fotografer, der har budt ind med mere end 3.400 fotografier.

Fotografi er både magi og magt. Det kan fascinere, fortælle og dokumentere, og spænder bredt fra stram journalistisk etik over subjektiv følsomhed til velovervejet iscenesættelse. Fælles for dette store spænd er fotografiets format. Fire sider i et simpelt todimensionelt plan. Det er her, de professionelle fotografer udfolder deres mange og forskellige kompetencer og gør de fire sider til vinduet, fra hvilket de med ét billede får sagt mere end de berømte 1000 ord.

Og netop derfor bliver verden stadig mere visuel. Fordi de gode billeder på et splitsekund fanger opmærksomhed, fortæller historie, formidler viden og sætter dagsordener som visuelle oaser i den stadig større mængde af digital information. Netop det er baggrunden for udstillingen: At give en repræsentativ status på, hvordan faglig dygtighed og en dyb kærlighed til fotografiet skiller professionelt fotografi fra trivialiteter i 2015.

STATUS:15 kan ses på Danmarks Fotomuseum i Herning i perioden 9. september 2016 – 15. januar 2017.

Yderligere oplysninger:

Museumsleder Bjarne Meldgaard, tlf. 97 22 53 22, www.fotomuseum.dk.

Medlemsorientering

Møder, foreningsmeddelelser, anvisningssalg og nyheder

Svend Erik Jeppesen

Mødereferater

Generalforsamling

Referat af generalforsamling den 16. april 2016 afholdt i Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart

Formanden Svend Hugo bød velkommen.

1. Valg af dirigent

Bjarne Meldgaard valgtes til dirigent. Dirigenten takkede for valget og konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt. Han gav herefter ordet til formanden.

2. Formandens beretning

Formanden konstaterede, at endnu et år var gået i et godt selskab. Det var nu 17. gang, han skulle aflægge beretning. Svend Hugo startede med at gennemgå de aktiviteter, der havde været siden sidst. I september var mødet i København historien om Bilora, fortalt af Klaus-Eckard Riess. Oktobermødet i Middelfart startede med loppemarked og to miniudstillinger. Efter frokost fortalte Klaus-Eckard Riess om filmmanden Martin Rikli. Til oktobermødet i København havde vi fået fotojournalisten Emil Ryge til at komme og fortælle om sin store lidenskab: langsomt fotografi. Blandt andet med vådplade-teknikken. Novembermødet i København var en fortælling om dekoration og design. Aftenens foredragsholder Tune Laug viste eksempler på de forskellige tidsperioder. Decembermødet i København stod i jubilæets tegn. Næsten 100 mennesker havde fundet vej til pindemadder og boblevand. Efter tale og sang var der juleanvisningssalg – med en glimrende omsætning.

I januar var københavnermødet blevet digitalt. Peter Due fortalte om HDR-teknikken og viste eksempler på et par billedshows, han havde lavet. Januar i Middelfart var en hyggelig reception i

anledning af jubilæet med smørrebrød, tale og mere end én sang. Der var ikke et øje tørt. Dagen afsluttedes med et besøg af museumsinspektør Kim Furdal fra Aabenraa, som fortalte om sit arbejde og viste billeder fra landsarkivet. Februar-mødet i København blev en aften, hvor François Marchetti fortalte om sin fascination af kameraer og fotografiet. Vi fik også historien om, hvordan en franskmand var havnet i Danmark. Marts-mødet i København var med Klaus-Eckard Riess. Han gentog successen fra middelfartmødet i oktober og fortalte om filmmanden Martin Rikli. På alle møder i København har vi afsluttet med skrotsalg. Der er meget ofte mange ting til salg, til meget billige penge. Men hellere sælge på skrotsalg end smide tingene ud.

Ud over disse møder har den meget aktive billedgruppe haft de sædvanlige fem møder. Alle møder har et tema, og en foredragsholder. Fremmødet bliver større og større, og der er tale om nogle meget aktive medlemmer. Tak til Gerhard Ryding for at holde styr på aktiviteterne. Selskabet er jo andet end møder. Her tænker jeg på vores blad Objektiv. Jeg må rose redaktionen for deres store arbejde. Det er en fornøjelse at sidde med bladet i hånden. Tak til Klaus, Niels-Ove og Svend Erik. Jeg håber, at I vil fortsætte mange år endnu.

Det var lidt om, hvad der er sket i det forgangne år. Men hvad med fremtiden? Ja – det er det store spørgsmål. Vores allesammens fotomuseum i Herning er ved at lukke. Flere og flere samlere sætter deres samling til salg. Der er flere og flere, der sælger deres ting på nettet for at få en større kundekreds. Er det sådan, at hvis man vil se et kamera eller lignende, så er det på nettet, det foregår? Det troede han dog ikke. Der vil altid være brug for at samles med ligesindede for at høre en god historie og fortælle om sine erfaringer og oplevelser. En ting er dog sikkert, og det er, at vi i bestyrelsen bruger meget tid på at drøfte fremtiden, og vi modtager meget gerne input fra medlemmerne.

Tilbage var for formanden at sige tak til alle vores annoncører, som bidrager med en god skilling til bladet. Tak til alle de, som har bidraget med stof til Objektiv, og tak til de, som har holdt foredrag for os andre. Men den største tak skal gå til bestyrelsen. De har som sædvanligt passet hver deres område, uden at vi andre skal bekymre os om noget. Tak til Leif Germann, som styrer anvisningssalget og skrotsalget. Tak til Jesper for at passe vores regnskab. Tak til Leif Johansen for sit arbejde som webredaktør. Tak til Klaus for at styre foredragsholderne og tak til Svend Erik for at være sekretær.

Herefter orienterede Klaus-Eckard Riess kort om Objektiv. Han nævnte, at redaktionen bestræber sig på en lige balance mellem billedstof og teknisk stof. Endvidere takkede han årets bidragsydere og opfordrede stærkt medlemmerne til at komme med bidrag til bladet.

Der var ingen kommentarer til formandens beretning, som godkendtes med applaus.

3. Kassererens beretning

Kassereren Jesper Bruus Pedersen uddelte det reviderede regnskab for året 2015. Han oplyste, at regnskabet nu var ændret, således at det nu fremgår, hvad der er kommet ind i kontingent i årets løb. Han oplyste endvidere, at der p.t. var 234 betalende medlemmer. Herefter knyttede kassereren nogle kommentarer til enkelte hovedposter. Annonceindtægterne var højere end budgettet, hvorimod indtægten fra anvisningssalgene var lidt lavere end budgettet. Den store post på udgiftssiden er Objektiv. Et nummer koster cirka 25.000 kr., hvoraf portoen udgør 6.000 kr. Samlet set udviste regnskabet et underskud på 8.000 kr. Der var ingen spørgsmål til regnskabet, som godkendtes med applaus.

4. Indkomne forslag

Ingen.

5. Valg til bestyrelsen

På valg var Leif Johansen, Jesper Bruus Pedersen og Svend Erik Jeppesen. Sidstnævnte ønskede ikke at modtage genvalg, hvorimod Leif Johansen og Jesper Bruus Pedersen begge genvalgtes med applaus. Som nye bestyrelsesmedlemmer pegede formanden på Tune Laug og Andreas Trier Mørch, der begge valgtes med applaus.

6. Valg af 2 revisorer

På valg var Willy Thomsen og Lars Schönberg-Hemme, der begge genvalgtes med applaus.

7. Fastsættelse af kontingent

Kassereren omdelte bestyrelsens forslag til budget for næste år. Han nævnte, at der i bestyrelsen havde været en diskussion om en eventuel kontingentforhøjelse. Et argument for en kontingentforhøjelse var at få dækket et forventet mindre underskud for næste års regnskab. Et argument for at fastholde kontingentet var en bekymring for frafald af medlemmer. Da et afdød medlem af selskabet, Poul Nielson, imidlertid har doneret sit fotografi til DFS, hvilket vil medføre en mærkbar indtægt i løbet af det kommende år, har bestyrelsen besluttet ikke i år at foreslå en kontingentforhøjelse. Forsamlingen tog det foreslåede budget uden kontingentforhøjelse til efterretning.

8. Eventuelt

Dette er punktet, hvor alt kan bringes op – og det blev der – men hvor intet kan besluttes – og det blev der heller ikke. Punktet startede med, at formanden læste en skrivelse fra Hans Elfelt Bonnesen op for forsamlingen, da Bonnesen ikke selv kunne være til stede. Skrivelsen indeholdt en række forslag til emner, som han foreslog kunne tages på møder eller behandles i Objektiv. Der nævntes en række firmaer og produkter, blandt andet danske, som kunne tages op, og dermed behandle fotografi på et mere favnende plan. Bjarne Meldgaard orienterede om status vedrørende Danmarks Fotomuseum, hvortil Herning kommune, som det fremgår af generalforsamlingsreferatet fra sidste år, har foretaget en stor reduktion af museets driftstilskud, så museet ikke kan fortsætte i Herning. Museet har siden sidste år haft kontakt med mange kommuner, men uden resultat. Man forsøger dog stadigvæk at finde et nyt hjemsted. Museet arbejder på en afvikling pr. 30. oktober i år og har søgt kommunen om et år til afvikling. For at dække årets driftsomkostninger er man begyndt at sælge ud af samlingen.

Til sidst overrakte Svenn Hugo en flaske velmodnet fremkaldervæske til det afgående bestyrelsesmedlem Svend Erik Jeppesen med tak for tro tjeneste gennem en årrække.

Afslutningsvis takkede dirigenten forsamlingen for god ro og orden.

Referat ved Svend Erik Jeppesen 01.05.2016

Bestyrelsen har siden generalforsamlingen konstitueret sig som følger:

Formand: Svenn Hugo
Næstformand: Andreas Trier Mørch
Kasserer: Jesper Bruus Pedersen
Anvisningssalgsleder: Leif Germann Jensen
Sekretær: Tune Laug
Webredaktør og møder vest for Storebælt:
Leif Johansen
Bestyrelsesmedlem og møder øst for Storebælt:
Klaus-Eckard Riess

Tirsdag 17. marts
Martin Rikli (1898 – 1969)
Af Andreas Trier Mørch

På basis af en gammel bog, hvis mange illustrationer fra den store verden havde fascineret den lille Klaus siden sin pure barndom, fortalte Klaus-Eckard Riess en interessant historie om schweizeren Martin Rikli. Denne var både en begavet

videnskabsmand og en meget potent filmfotograf. For UFA i Berlin producerede han stribevis af oplysende kulturfilm samt spændende reportager fra bl.a. den japansk-kinesiske krig og fra Abessinien. Uheldigvis var Rikli begejstret for såvel militær som for den nationalsocialistiske idé. I stil med Leni Riefenstahl udviklede han sig derfor til en propagandist for Det Tredje Rige. Mod krigens slutning fik han kolde fødder og søgte hjem til Zürich.

En spændende aften sluttede som sædvanligt med masser af uundværlig skrot.

Møderækken

15.9. – 1.10. – 20.10. – 17.11. – 3.12.

Goecker for shooters

www.goecker.dk

Butik i København: Hejrevej 37 - 2400 København NV
Butik i Aarhus: Sindalsvej 37 - 8240 Risskov
Tlf: 3582 1100

Torsdag 15. september
Fotografika i Norge

Vi får besøg af Arne Knudsen, kongelig hoffotograf, fotosamler, medlem af DFS og æresmedlem af Norges Fotografforbund. Arne vil fortælle om sine samlinger af kulturhistoriske dokumenter og fotografier fra 1850'erne og videre af personer, begivenheder og landskaber. Det historiske materiale bør gøres tilgængeligt til forskning, undervisning og til publikum, da betydningen af fotografi som kulturbærer er stærkt undervurderet i Norden. Arne ser frem til, at vi engagerer os med kommentarer og spørgsmål.

Lørdag 1. oktober
Jyllandsmøde

Østergades Forsamlingshus
Østergade 33, 5500 Middelfart
9:30 Lokalet åbnes
10:00 Loppemarkedet begynder
11:30 Eventuelle miniudstillinger præsenteres
12:00 Frokostpause, mad i forsamlingshuset til rimelig pris
13:00 Foredrag ved Mogens Wang "50 år som fotohandler"
14:30 Anvisningssalg begynder
16:00 Afslutning og oprydning

Ny database over resultaterne fra DFSs anvisningssalg

Leif Johansen, webredaktør

Lige først - lad det være sagt straks, definition på en database kan være både langhåret og uklar. Jeg kikkede i Wikipedia og informationerne her er ubrugelig for almindelige mennesker. Men jeres fornemmelse om, at det er en samling af informationer, er rigtig. Inde i vores hoved er masser af databaser, men dem vi især tænker på, er dem, vi møder elektronisk.

En database omfatter gerne et begrænset informationsområde, for os er der tale om en database med indhold knyttet til selskabet. Vi kunne godt bruge flere, men da vi er bundet af strukturen i det IT-hotel hvor vores hjemmeside ligger, kan vi kun have en grundlæggende database. Sammenlign det med et skab med en masse hylder, hvor arkivkasser er placeret.

Torsdag 20. oktober
Mamiyas historie

Niels Resdahl Jensen vil delagtigøre os i sin store interesse for Mamiyas turbulente historie. Det bliver spændende at høre, hvor innovativt dette japanske firma har været igennem alle 76 år af sit beståen.

Torsdag 17. november
Få et indblik i kamerareparationer

Kenneth Olsen vil øse af sin personlige erfaring med hensyn til kamera- og objektivreparationer. Han glæder sig til en saglig og lærerig dialog med andre, som har erfaring og viden, og som drives af samme passion.

Lørdag 3. december
Julemøde.
Nærmere i næste nummer.

Hver arkivkasse kaldes en tabel i databasen. I arkivkassen er alle arkivkort stillet op i en eller anden valgt rækkefølge. Alle arkivkort skal være ens opbygget.

I DFS har vi for øjeblikket følgende fire arkivkasser:

Tabellen over overskrifter og stikord i "Objektiv"
Ole Hesagers tabel over fotografer indtil 1920
Danske annoncer og udvalgte tekster fra fotoblade mellem cirka 1922 og 1990 (ikke fuldt dækkende) fra DFS 2005 til i dag.
Anvisningssalgsresultater

Som eksempel skal her omtales den sidst tilkomne over resultaterne fra anvisningssalg

Et arkivkort kaldes også i fagsproget en post. De omfatter en række felter, hvor hver felt indeholder en bestemt type information. Eksempelvis vil en post fra tabel 4 have følgende felter:

Host: objektiv.dk:mysql:3306
Database: objektiv.dk
Generation Time: May 14, 2016 at 06:47 AM
Generated by: phpMyAdmin 3.5.8.1 / MySQL 5.5.49-MariaDB-1-wheezy
SQL query: SELECT * FROM 'anvisning' LIMIT 0, 30 ;
Rows: 30

Index	aar	maaned	listenummer	beskrivelse	minimum	hammerslag
1	2010	10	1	Filtre: 3 stk. Leitz-UV; 2 stk. Leitz-Gul, 1 B&W-UV; 1 Hasselblad-UV		60
2	2010	10	2	Kasse med fotoblade		30
3	2010	10	3	Kasse med fotobøslash;ger		30
4	2010	10	4	Rodekasse med div. kamera m.m.		45
5	2010	10	5	Rodekasse med kamera m.m.		80
6	2010	10	6	Exa 1a, m. Meritar 2.9/50 (skilt mangler)		30

Index – rent datateknisk løbenummer, der må ikke være to ens numre

År hvor anvisningssalget fandt sted

Måned – numrene 4, 10, 12 – hvor anvisningssalget fandt sted

Listenummer er nummeret på Leif Germanns liste (egentlig uden betydning)

Beskrivelse – længere tekst

Limit/minimum – start minimum pris

Hammerslag – slutpris uden salær

Bortset fra Index kan alle felter være tomme, men det giver kun mening under punkt 5.

Alle vores tabeller er lavet i en MySQL database. Ovenfor kan I se et ganske lille uddrag af tabellen. Databasen hedder 'objektiv dk' og den aktuelle tabel/arkivkasse hedder 'anvisning'.

Når man bruger tabellen i praksis, skal man kunne søge ud fra bestemte kriterier. Det kræver noget ekstra programmering, hvis det skal ske fra en tilgængelig hjemmeside. Vores hjemmeside til ovenstående tabel ser sådan ud De mærkelige koder for æ, ø er lidt af et problem, som skal løses ved opbygningen.

Jeg har skabt denne tabeludskrift ved hjælp af et specialprogram, som overhovedet ikke er anvendelig for den daglige bruger af oversigten. Men det enkelt arkivkort/post er her en linje, medens de enkelte felter med navne er de lodrette søjler.

I kan ikke frit søge, men er bundet af mine valg på jeres vegne. Hvis der er ønsker om andre søgemuligheder, må disse rettes til mig. For tiden er følgende søgemuligheder til stede:

Total udskrift sorteret efter tidspunkt dvs. år og måned (København oktober og Middelfart oktober slået sammen for de første år).

Udskrift for et enkelt år.

Udskrift et eller to (oktober) møder i et bestemt år.

Søgning ud fra stikord – her kan specialbogstaver (æ og ä osv.) skabe et uventet resultat, selv om det er søgt undgået.

I princippet er opbygningen analog for de 3 andre tabeller, hvor hver har sin bestemte opbygning af tabelkort og hjemmeside med fastlagte søgemuligheder.

Link:

Overskrifter og stikord for bladet Objektiv findes under 'Objektiv' – underpunkt 'Databasen'.

Ole Hesagers liste findes i hovedpunkt 'Billeder og billedgruppen' - underpunkt 'fotografer' – link nederst på siden.

'Annoncer + tekster' findes i hovedmenuen.

Anvisningssalgene – hovedpunkt 'Møder' - underpunkt 'Anvisningssalgene'.

God jagt i databasen!

Dansk Fotohistorisk Selskab

Grundlagt 1975

[Luk siden](#)

Søgning i database over resultater fra Anvisningssalget
Start fra 2005

Total udskrift af alle resultater sorteret efter tidspunkt [klik](#)

Udskrift ud fra år

Udskrift ud fra år og måned

Søg ord som stikord (adskil med mellemrum):

Metode:
☒ AND Alle ord ☐ OR Et af ordene

Også fotohistorie....

Hans Elfelt Bonnesen

Som medlem af Dansk Fotohistorisk Selskab er der mange ting, man glæder sig over, og visse ting man undrer sig over.

Vores udmærkede formand gjorde mig den tjeneste at oplæse mit lille manifest under eventuelt ved selskabets generalforsamling i april 2016 i Middelfart, hvor det desværre var umuligt for mig at deltage.

Heri udtrykte jeg blandt andet:

”Ser vi lidt kritisk på DFS (Dansk Fotohistorisk Selskab), må vi erkende, at dette selskab ud over en billedgruppe og anmeldelse af bøger og udstillinger primært beskæftiger sig med tre historiske ting nemlig: gamle kameras, gamle kameras og gamle kameras.

Fotohistorien, – selv den danske, rummer efter min ringe mening langt mere end det”.

Efter et foredrag jeg holdt i Middelfart forrige år opdagede jeg, hvorfor gamle kameras er så vigtige.

Der er to hovedårsager hertil.

For det første repræsenterer gamle kameras og tilbehør hertil noget nyttet – som jeg som professionel fotograf med svendestykke ikke rigtig kan forstå.

Jeg betragter dem nærmest som et lidt outdated – i visse tilfælde uanvendeligt arbejdsværktøj – på højde med en Ford T.

For mange medlemmer er disse kameras imidlertid alfa og omega i deres interesse -- eller samlerdille; --- måske interesserer det så voldsomt, fordi man kan sidde i sin stue og holde et gammelt kamera i hånden, man kan vende og dreje det, glæde sig over den flotte finish, betjene de små blanke knapper og fryde sig over, at det stadig fungerer.

For det andet, – og lidt mere betænkeligt – blev jeg først klar over det, da jeg forrige år deltog i omtalte Middelfart møde.

Den anden årsag hænger sammen med drømme.

Drømmen om det sjældne eller det store dyre fund.

Drømmen om pludselig på et eller andet obskurt loppemarked i Spanien eller Portugal at støde på drømmen over alle drømme. Det kan være chancen for endelig at få kompletteret sin samling af en speciel kamera-serie.

Det kan også være chancen for at erhverve et kamera, der er så sjældent, at det på en international auktion kan berige den rejsende kamerasamler med noget, der kan omsættes til klingende mønt.

Jeg forstår og respekterer denne drøm, der kan sammenlignes med drømmen hos ham eller hende, der gennem et langt liv samler på malerier eller fajance, og hvor et enkelt køb, måske foretaget for 50 eller 60 år siden, viser sig at repræsentere en guldgrube.

Det er selvfølgelig interessant, men er dette tankespind alene årsag til at danne et fotohistorisk selskab, som, hvis man vil være ærlig, lige så godt kunne kalde DKS (Dansk kamerahistorisk Selskab)?

Det egentlig fotohistoriske indtager en meget lille plads.

En dybere indsigt i udviklingen af objektiver, artikler om bromolie teknik, finesserne ved den kulfotografiske teknik, forskel mellem trykning af fotografier i offset eller dybtryk, firmabesøg ved firmaer der stadig benytter fotografiske metoder til mangfoldiggørelse, – det er alt sammen noget, medlemmerne har til gode, og som burde være naturlige i en forening som vores, der bærer det hæderfulde navn Dansk fotohistorisk selskab.

For at komme med et alternativ til den evige cirkuleringen rundt om tysk og fransk finmekanik har jeg skrevet fem artikler om noget helt andet, nemlig amerikansk fotohistorie, som måske ikke indeholder så meget fotoapparat-teknik, men som mere berører proces-teknologi og merkantile fremstød, der på visse felter berørte Kodaks enorme indflydelse på verdensplan, og som samtidig berører andre firmaer, der har været aktive inden for fotohistorien.

Jeg har i artikler i vores blad berettet om Dye Transfer processen og er stadig medlem af et selskab, der hver uge sender nyheder ud om Dye Transferprocessen, der udgik for næsten 30 år siden, men som fortsat trives udmærket blandt tæt ved ethundrede farvekopi-nørdere.

Der er selvfølgelig dem, der vil spørge, hvad der da ellers er at fortælle om inden for den fotografiske branche.

Her kan jeg, for at starte diskussionen, nævne navne, som normalt ikke berører det almindelige fotografiske publikum, men som så sandelig har sat sig afgørende spor inden for den fotografiske verden.

Her findes både danske og udenlandske firmaer, som flere af selskabets medlemmer ganske givet har været i berøring med, enten som brugere, forhandlere eller som teknikere.

I ganske tilfældig rækkefølge kan man nævne:

Refrema, Höllmüller, Variomat, Arnold & Richter, Gluntz & Jensen, Gevalux, PrioX, Jobo, Simpak, Szabad, Hope, Varioscop, Durst, Fairchild, Quick Fotomachine samt PAKO, --- ja jeg kunne fortsætte.

Lad os her i "Objektiv" standse ved det sidste firma, PAKO, som jeg i en lille artikel andetsteds i bladet vil fortælle om.

Efterlysning af billeder af Viborg Domkirke fra tiden omkring 1870

Undertegnede udgav i 1976 en lille bog med titlen "Viborg Domkirke. Fotografier 1863-1876". De dokumenterer den drastiske om- eller retter nybygning af den midtjyske katedral fra den ældre middelalder. Bogen er for længst udsolgt. Den har ofte været efterspurgt, og en ny udgave har længe været ønsket.

Fotografierne i den gamle udgave var trykt med zinkklischeer. Kvaliteten i trykket var rimelig, men det kan i dag gøres meget bedre i en planlagt udgave, hvor fotografierne skal gengives i firefarvetryk. De 31 fotografier i udgaven fra 1976 var optaget af flere af landets bedste fotografer på den tid. – De første fotografier blev optaget af Carl Edvard Emil Rye, der dengang boede i Odense. Det blev til 7 fremragende optagelser både udefra og indefra. De viser kirken før den påtænkte restaurering, som i virkeligheden kom til at forme sig som en total nedbrydning med efterfølgende nybygning på de gamle fundamenter. De næste fotografier forestillende kirkens indre efter at pudsen er nedhugget, er optaget af M. Elsass. Det blev til 6 optagelser. Nedbrydningen med efterfølgende stykkevis genopbygning af kirken blev løbende dokumenteret af tilfældigt tilrejsende fotografer. Her bør fremhæves den berømte stereofotograf Israel B. Melchior, som stod for fire stereooptagelser.

De 31 fotografier i bogen fra 1976 er gengivet efter originale aftryk opbevaret især på Det Kongelige Bibliotek og Viborg Museum. I forbindelse med arbejdet med nyudgivelsen er jeg interesseret i, om der i private eller offentlige samlinger skulle gemme sig hidtil oversete optagelser af domkirken fra tiden omkring 1870. Jeg er også interesseret i oplysninger om yderligere aftryk af de aktuelle optagelser. Her kan beskæringer, stempler og påskrifter give interessante oplysninger om det fotohistoriske og bygningsarkæologiske aspekt af en kontroversiel byggesag.

Jens Velle
Albert Naurs Vej 32
8270 Højbjerg
Mail: jens.vellev@youmail.dk
Telefon: 86 27 24 43

Danmarks Fotomuseum i 2017 Af Museumsleder Bjarne Meldgaard

Danmarks Fotomuseums bestyrelse har besluttet at tage imod Herning Kommunes Kultur- og Fritidsudvalgs tilbud om at videreføre fotomuseet i 2017 med kr. 150.000,- til gennemførelse af fotoudstillinger, samt at huset stilles vederlagsfrit til rådighed.

Vi vil i 2017 opretholde normal museumsdrift med gallerivirksomhed og bibeholde de nuværende åbningstider samt den udvidede i turistsæsonen. Dog vil der fremover være lukket fredage i lavsæsonen (januar, februar, november og december).

Der vil blive påbegyndt en omfattende sortering, kassation og salg fra museets magasiner med henblik på en lukning af fotomuseet med udgangen af 2017.

Ovenstående vil umiddelbart ikke have nogen synderlig indvirkning på museumsdriften og fotoudstillingerne i fotogalleriet. Dog må det forventes, at rummene i den permanente fototekniske samling vil bære præg af, at der arbejdes med en afvikling af fotomuseet.

Vi tror og håber, at ovennævnte fremgangsmåde med afvikling af Danmarks Fotomuseum, kan foregå på en anstændig måde for alle fotomuseets interessenter og samlingen.

Det er selvfølgelig med dyb beklagelse, at ovennævnte beslutning er truffet.

Nye medlemmer

Erik Bech
Kastebjergvej 45,
2750 Ballerup.

Søren Magnussen
Gunløgsgade 23, 4.tv.,
2300 København S.

Jytte Smedegaard
Pontoppidanstræde 9,
9220 Aalborg Ø.

Velkommen.

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 01.10.16 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postoprævning. Den, der afgiver bud for tredjemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgsslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Zeiss Ikon Box Tengor 54/2		
2	Asahi Pentax SV (sort), m. Super-Takumar f:1,4/50		
3	Exa (version 4), m. Jena 4/135		
4	Agfa Trolix Box (bakelit)		
5	Schneider-Kreuznach Tele-Xenar f:5,5/200 (M42)		
6	Meyer Görlitz Orestegon f:2,8/29 (M42)		
7	Edixa-Xenar f:2,8/50 objektiv (M42)		
8	Nº2.N Ensignette de Luxe, m. Ensign Anastigmat f:6,3/3,2 inch		
9	Zeiss Ikon Contax IIIa, m. Jupiter-8M f:2/53		
10	TEWE zoomfinder 35–135mm		
11	No.2 Folding Pocket Brownie (model B), (sort bælg)		
12	Retina IIa (type 016), m. Heligon f:2/50 og Synchro-Compur		
13	Retina I (type 118), m. Xenar f:3,5/5cm. og gulfilter		
14	Agfa Isolar (9x12), m. Solinear f:4,5/13,5cm., Compur og filmpack-bagstykke		
15	Voigtlander Bessa R (sort), m. Color-Heliar f:2,5/75		
16	Zeiss Ikon Contessa (533/24), m. Tessar f:2,8/45		
17	Tailboard-camera 6x9 (fra ca. 1880), Samuel Boote, Buenos Aires, m. Rapid Aplanat.		
18	Exakta Varex IIa, m. Jena T f:2,8/50		
19	"Leica II" Olympiade, (sort og guld), m. "Elmar" f:3,5/5cm., ægte russisk fake		
20	Zorki I, m. Industar-22, f:3,5/5cm. og BT		
21	Zorki-4, m. Industar-26M, f:2,8/5cm.		
22	Leica II (No.72xxx) (sort), m. Summar f:2/5cm. (No.423xxx) og BT		
23	Leitz Hektor, f:4,5/13,5cm. (Nr. 655xxx)		
24	Kate Rouse: "Classic Cameras"		
25	Leitz Hektor, f:1,9/7,3cm. (No. 5381xx)		
26	Contessa Nettel Deckroulleau (6,5x9), m. Tessar f:3,5/12cm (lukkerbånd defekt)		
27	Contessa Nettel Cocarette (6x9), m. Tessar f:4,5/10,5cm. og Compur		
28	Kodak Vest Pocket samt Kodak Retina I (type 126) (begge med bemaling)		
29	No.I Autographic Kodak JR. (med griffel)		
30	Yashica-Mat (6x6 TLR), m. Lumaxar f:3,5/80 og Copal MXV		
31	"Tapeten"-Rolleicord (6x6 TLR), m. Triotar f:4,5/7,5cm.		
32	Russisk guld-Leica – defekt og ukomplet, (til reservedele)		
33	Kodak Vollenda 620 m. Kodak Anastigmat 4,5/10,5 cm		
34	Kodak Brownie Reflex Synchro model, U.S.A.		
35	Samling (ca. 50 stk.) diverse filtre 49, 52, 55 mm m.v. alle i god stand		
36	Miranda dx-3 m. Miranda EC 1,4/50 mm		
37	Topcon RE Auto-Topcor 3,5/13,5 cm		
38	Nikon AF Nikkor 2,8 D / 35-70		
39	Exakta Varex IIb, m. Jena Tessar 2,8/50		
40	Canon AE-1, m. Exakta 4/28-70		
41	Olympus OM10, m. 1,8/50		
42	Canon EOS 100, m. 3,5-5,6/28-80 Ultrasonic		
43	Rolleiflex 3,5F, m. Xenotar 3,5/75 mm, lukker OK, lysmåler virker	3500	
44	Rolleiflex, New Standard, m. Tessar 3,5/7,5 cm		
45	Rollei søger i læder, org. emballage		
46	Robot II A, m. Xenar 2,8/38mm		
47	Voigtlander messingoptik, Portrait Euryscop III		
48	Meyer & Görlitz, Aristoplanat 7,7/45cm		

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 01.10.16 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postoprævning. Den, der afgiver bud for tredjemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon eller skriftligt til til anvisningssalgslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Voigtländer, Helomar 3,5/180mm		
50	Medical-Nikkor, 5,6/200mm komplet med AC-Unit, ledninger, filtre		
51	Kodak Tourist II, m. Kodet Lens		
52	No.2 Folding Autographic Brownie, med original æske og griffel		
53	SIX-20 Kodak B, m. Anastigmat f:6,3/10,5cm.		
54	No.2 Folding Hawk-eye Mod. B + No.2A Folding Hawk-eye Special		
55	Olympus OM10, m. Zuiko 1,8/50 + Zuiko 3,5/135, i Hama fototaske		
56	Vivitar Macro Zoom 4,5/80-200 + Vivitar 2x converter (begge til Olympus OM)		
57	Leitz Prado 150 projektor, m. Hektor f:2,5/8,5cm. og org. kuffert		
58	Leitz Elmar f:4/9cm. (collapsible, BM), i læderetui		
59	Rollei tilbehør (Bay I): Rolleiparkeil 1+2 samt Rollei filtre		
60	Topcon IC-1, m. 3,5/35 + 1,8/55 + 4,0/135 + brugsanv. og taske (god stand)		
61	Kodak Folding Pocket (8,5 x 11) (spreizen-type) (god stand)		
62	Kodak No.3 Autographic (9 x 12 klappamera) (god stand)		
63	Miranda SLR fra 1960'erne, m. 1,8/50 + sjældent 55mm macro-objektiv + taske		
64	ICA Halloh 506 (9 x 12), m. Compur lukker og Zeiss Icar 13,5cm. (flot stand)		
65	Canon Eos 1000f med 35-80mm + Canon Eos 300 med 28-90mm (OK, uden batteri)		
66	Nikkormat FT 2 (crome, god stand) + Tamron objektiv 24-48 mm med adapter		
67	Lille Kodak fremkalderdåse (crome) + Dåse med film til Gun camera		
68	Nikon 801 (med reparation, fungerer) + Nikkor-Q f:2,8/135 med fungus		
69	Fun camera MINI Max med indbygget lighter		
70	40 stk. stereobilleder fra Bergen, Norge (Foto Atelier KK) (god stand)	225	
71	Jiffy Kodak (6,5 x 11) (Art deco), m. emballage		
72	Lykkepose med ca. 10 stk. funcamera		
73	Lykkepose med diverse lysmålere, 6 stk. er defekte		
74	Lykkepose med ca. 10 stk. Fun cameras		
75	Lykkepose med diverse lysmålere, 6 stk. er defekte		
76	Lykkepose med ca. 10 stk. Fun cameras		
77	Lykkepose med diverse lysmålere, 6 stk. er defekte		
78	Lykkepose med ca. 10 stk. Fun cameras		
79	Lykkepose med diverse lysmålere, 6 stk. er defekte		
80	Kodak No.2 Folding Brownie (tværformat, med rød bælg) (god stand)		
81	6 stk. Kodak Pocket-110 cameras		
82	Minolta-lot: 2 kamerahuse + 2 blitz + 70-200 mm autofocus-objektiv		
83	King's Light 35mm cigaretpakke camera		
84	"Say Cheese" 35mm. Fun camera i org. emballage		
85			
86			
87			
88			
89			
90			
91			
92			
93			
94			
95			
96			

Anvisningssalgslisten til lørdag d. 16.04.16 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalgsløbet. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for tredemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene

lf: 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 dage før anvisningssalgsløbet.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Lennart Weber's storværk: "Arven efter Elfeldt" (Nyt)		150
2	Kodak Baby Brownie (Made in England), med lædertaske		40
3	Kodak Beau Brownie (brun)		75
4	Agfa Colorflex		55
5	Agfa Flexilette (35mm TLR kamera)		60
6	Agfa Karat 35		120
7	Topcon RE Super		110
8	Zeiss Ikon Contina Ila		60
9	Hausmann Fotokatalog 1927, (968 sider reprint, nypris hos Lindemann: € 78)		200
10	2 stk. Graflex 120 magasiner		70
11	Cosmicar TV Zoom Lens f 1,8/22-66mm		30
12	Magasinkamera m/rk. Sigfried Cohen Co.		200
13	Magasinkamera Budtz IV		200
14	Ernemann Heag 00, (6,5x9), uden optik, m. org. æske		90
15	Seagull 6x8 TLR		100
16	Halina-Viva Super Reflex (6x6 TLR) + BT		60
17	Rollei Magic II (6x6 TLR) + BT		400
18	Rolleiflex, m. Opton-Tessar 3,5/75 og BT		340
19	Cine Nizo 16, Model L		360
20	Mahognikamera, u. optik, håndværkertilbud		60
21	Mahognikamera 18x24cm, u. optik		70
22	Agfa 6x9 klapkamera, m. Igestar Anastigmat		55
23	Kodak Vest Pocket, m. griffel		50
24	Russisk 6x8 bakelit TLR		55
25	Ica Icarette (6x6 klapkamera)		80
26	Ihagee klapkamera (til 116-film)		80
27	Voigtlander Jubilar (6x9 klapkamera)		95
28	Ernemann Bob I		110
29	Arette DN (m. koblet afstandsmåler)		110
30	Leica III f, nr. 535xxx, Elmar 3,5/50 mm		1700
31	Ernst Leitz, Elmar 4/9 cm		350
32	Sonnar 4/150 mm T* til Hasselblad		1100
33	Voigtlander BESSA I, Vaskar 4,5/105		120
34	Voigtlander BOX		110
35	Stereokamera, Polyscop		420
36	Stereokamera, Ica-Polyscop		240
37	Stereokamera, Jules Richard, Paris, Le Glyphoscope		260
38	Rolleiflex, New Standard, nr. 605xxx, Tessar 3,5/7,5 cm		460
39	Rolleiflex 2,8E, nr. 1637xxx, taske	5.000	5700
40	Rejsekamera, ca. 10 x 15 cm, Cassar 3,5/12 cm		420
41	Messingoptik, H. Roussel, Paris		800
42	2 optik til storformat: Tessar 4,5/15 cm og Xenar 4,5/24 cm		240
43	Mentor Folding Reflex, 9 x 12 cm, Tessar 4,5/15 cm		420
44	KIEV-6C med 2,8/90 mm, 3,5/45 mm, 2,8/150 mm, 4,5/300 mm, tasker og tilbehør		750
45	Meyer-Görilz, Telemegor 5,5/400 mm til Exakta		300
46	Steinheil, Culminar 2,8/85 mm til Leica		500
47	Bolex H-6, 3 optik, taske		400
48	Bolex H-16, 1,4/25 mm, taske		320

Anvisningssalgslisten til lørdag, d. 16.04.16 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalgsløbet. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for tredemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon eller skriftligt til anvisningssalgslederen: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene

lf: 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 dage før anvisningssalgsløbet.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	ACR kino-registrant, 2 bind		110
50	Bog, National Gallery of Art: "Alfred Stieglitz", ubruddt folieomslag		160
51	Hasselblad 500 EL/M, med A12 magasin og lader – trænger til nye accu		1050
52	Zeiss Ikon Microflex, Tessar 4,5/13,5 cm		1250
53	Stereokamera, Jules Richard, Paris, Le Glyphoscope		280
54	Stereokamera, ukendt, optik Carl Zeiss, Jena, 54 mm		240
55	Minolta SR101, m. Kenlock Zoom + mellemringe i taske		110
56	Agfa Standard pladecamera (9x12), m. 4/135, afstand sidder fast		180
57	JOBØ GIGA one, digital opbevaring, ubruget / ny		40
58	Minolta SRT100, m. 50mm + 75-200mm zoom, i taske		120
59	JOBØ GIGA one, digital opbevaring, ubruget / ny		210
60	Nikon F65, med lille zoom og batterigreb. Virker, sælges uden batteri.		100
61	Nikon 60, med lille zoom virker, sælges uden batteri		70
62	Nikon F90X, m. Sigma Zoom 28-70, batterigreb MB10, virker, sælges uden batteri		180
63	3stk. kameraer: Lubitel 2 (OK), Tchaika 3 (OK), Lubitel 166 (med lukkerfejl)		140
64	Nikon F800S, m. Tamron 28-200 zoom, virker men sælges uden batteri.		120
65	Kodak Sterling II (6x9 klapkamera i box), kamera i god stand, kassen godt brugt		80
66	Canon FT spejreflex, med nyere 1,8/50mm		110
67	Pentax MZ-30, m. Sigma Zoom 28-300, OK, sælges uden batteri.		260
68	Pentax P30, m. Sigma Zoom 28-84, OK, sælges uden batteri.		40
69	2 stk. 30x40cm billedrammer med Rollei-reklamer: Rollei 35 og Rolleiflex		50
70	30x40cm aluramme med Rollei-reklame: Rollei TLR		40
71	Flot Zeiss IKOFLEX, 6x6 TLR, m. Tessar 3,5		400
72	Kodak Folding Brownie IIC, god stand, (til 130-film)		50
73	Kodak Folding Hawk-Eye IIA, god stand, (til 116-film)		50
74	No.1a Pocket Kodak Series II, Canada, god stand, (til 116-film)		60
75	8 stk. stereobilleder: A.H. Faber, Vejle / Georg E. Bruun, Silkeborg		50
76	5 stk. stereobilleder: Peter L. Petersen / Peter Elfeldt		190
77	5 stk. stereobilleder: R. K. Larsen, Vejle		50
78	5 stk. stereobilleder: P. Fangel, Middelfart		110
79	2 stk. stereobilleder: E. V. Harboe, København		100
80	Samoca M-35, m. Ezumar 3,5/50		300
81	Zeiss Ikon Mess Ikonta 6x6, m. Novar Anastigmat 3,5/75 og BT		40
82	Ricoflex Model VII, (6x6 TLR)		100
83	Kodak Brownie Bull's-Eye		40
84	Yashica LM, m. Yashikor3,5/60		300
85	Yashica D, m. Yashikor3,5/60 og modlysblande (lidt slæb ved lange tider)		300
86	Minolta Autocord, m. Rokkor 3,5/75		380
87	Samoca Super, m. Anastigmat 3,5/50		340
88	Canon Demi (halvformat), m. Canonlens SH 2,8/28 og UV filter		150
89	Rollei A26, m. Sonnar 3,5/40		60
90	Minox 35 GL, m. Colour-Minotar 2,8/35 og taske		40
91	5 stk. gamle lysmålere		40
92	Clix de Luxe (bakelitkamera fra USA)		20
93	Gammel Kodak opspoler og fremkaldertank fra 1920		20
94	Goerz 2 Ango, m. Dagor 6,8/135 (fra 1906)	800	*
95	Zeiss Ikonflex Ic (1956), m. defekt lysmåler		80
96	Voigtlander Bessamatic, m. 50mm og 135mm, m. defekt lysmåler		80

Anvisningssalget 16.04.16 i Middelfart

REGNSKAB:

Hammerslag i alt:
fordelt som:

26.175,00kr.

Hammerslag benefice-lot nr.1:
Til DFS:

150,00kr.
150kr. + 12,5%:

168,75kr.

Hammerslag, lot 2 - 96:
Salær 25% til DFS:

26.025,00kr.

6.506,25kr.

I alt til DFS:

6.675,00kr.

18. april 2016
Leif Germann Jensen

LYBACK FOTO

GODTHÅBSVEJ 35

2000 Fr.berg tlf: 3583 0097

LYBAEK FOTO@GMAIL.COM

NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590

www.njalfoto.dk

Støt Danmarks Fotomuseum

- bliv medlem af

Venneforeningen på

www.fotomuseum.dk

DANMARKSFOTOMUSEUM

Museumsgade 28 · Herning · www.fotomuseum.dk

Fotohistorisk Museum

Tværgade 4
6534 Agerskov
40 78 85 03

www.fotohistoriskmuseum.dk

Bestyrelse & Redaktion

Bestyrelse

Formand

Svenn Hugo
Orebyvej 27, Rørbæk
4990 Sakskøbing
Tlf.: 5470 5595
formand@objektiv.dk

Næstformand

Andreas Trier Mørch
Rigensgade 5, 1. th.
1316 København K
Tlf.: 3314 1408
naestformand@objektiv.dk

Sekretær

Tune Laug
Vanløse Allé 80
2720 Vanløse
tlf. 6199 2715
sekretaer@objektiv.dk

Kasserer:

Jesper Bruus Pedersen
Overgaden oven Vandet 82, 1.tv
1415 København K
Tlf.: 2172 4202
kasserer@objektiv.dk

Anvisningssalgsleder

Leif Germann Jensen
Stationsvej 22
2640 Hedehusene
Tlf.: 3061 7145
anvisningssalgsleder@objektiv.dk

Web-master &

møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersens Vej 7
6100 Haderslev
Tlf.: 7452 6038
webmaster@objektiv.dk

Bestyrelsesmedlem

Klaus-Eckard Riess
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
riess@mail.tele.dk

Redaktion

Artikler

Klaus-Eckard Riess (Ansv.)
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
riess@mail.tele.dk

Medlemsorientering mm

Svend Erik Jeppesen
Skovvej 17
2950 Vedbæk
Tlf.: 6150 2124
medlemsorientering@objektiv.dk

Layout

Niels-Ove Rolighed
Peder Munks Vej 81
9300 Sæby
Tlf.: 2278 0344
redaktionsmedlem@objektiv.dk

Møder i København & Middelfart

København

Den 3. torsdag i månederne september-marts kl. 19:30.
Østerbrohuset, Århusgade 103, 2100 København Ø.

Middelfart

Møder i april, september/oktober og januar/februar.
Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart.

Medlemsskab

Anvisningssalg

afholdes ved generalforsamlingen i
Middelfart i april, samt vest for
Storebælt i september/oktober.
Desuden i København i december.

Anvisningssalgsbetingelser

Henv.: Leif Germann Jensen.
Tilmelding af fotografika senest
1. marts, 1. august og 1. november.
Bud kan fremsendes pr. tlf. eller
brev.
Medlemskab af DFS er obligatorisk
for deltagelse i anvisningssalg.
Sælger og køber betaler hver 12,5%
i salær til DFS.

Loppemarkeder

afholdes i januar/februar, april,
september/oktober samt december.

Kontingent

Danmark kr. 375.-
Udland kr. 425.-
Netbank: Konto nr. 1551 1506447
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK35 30000001 5064 47

Medlemsperiode

1. januar til 31. december.
Girokort fremsendes i december.
Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 85,-.
Objektiv udsendes i april, september
og december.

Adresseændring eller udmeldelse:

Henvendelse til kassereren.

Æresmedlem

John Philipp

Objektiv

Objektiv udsendes kun til medlemmer
af DFS og forhandles ikke kommercielt.
Redaktionen gør opmærksom på at ar-
tikler ikke nødvendigvis afspejler for-
eningens holdning.
Indsendt materiale er underlagt bladets
layout.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk,
fotografisk eller anden gengivelse af
skriftet, samt dele deraf, er kun tilladt
efter skriftlig tilladelse fra Dansk Foto-
historisk Selskab.

No part of this publication may be re-
produced in any form without permissi-
on in writing from DFS.

Web-site:

www.objektiv.dk

PHOTOGRAFICA

Skindergade 41 - 1159 København K - Tlf. 33141215 - mail@photografica.com